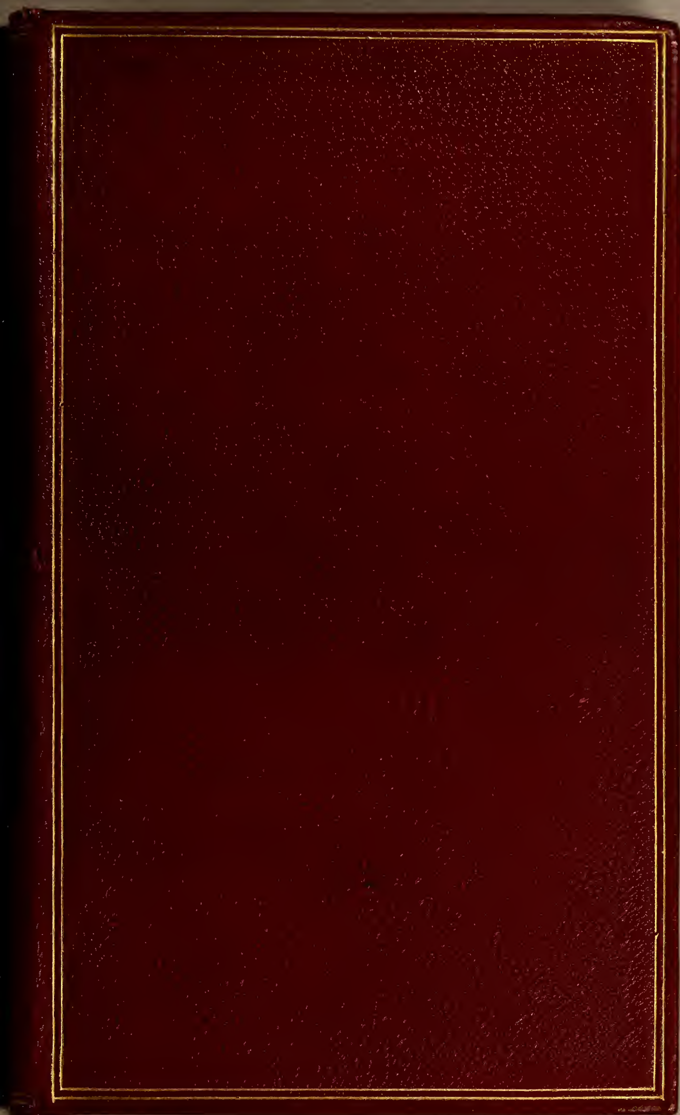

GAUDEO

not in Zegarra, Catalogo
(in Concurso Literario
en honra de Santa Rosa
de Lima)

ADMIRABILIS
VITA, VIRTUS, GLORIA
S. ROSÆ
à S. MARIA
VIRGINIS LIMANÆ
ORDINIS PRÆDICATORUM
primi ex Occiduis Indiis
AMOENÆ SANCTITATIS FRUCTUS,
S. CATARINÆ SENENSIS
ejusdem Ordinis, ſed alterius Orbis;
SERAPHICÆ DISCIPULÆ
Ejusque Heroicarum Virtutum, mirabiliumq;
operum, non tam æmulatricis quàm hæredis
à P. M. CLEMENTE IX.
Anno MDCLXVIII. die xv. Aprilis
BEATIS
à S. D. N. CLEMENTE X.
Die XII. Aprilis hoc anno MDCLXXI.
Ab ortu illius LXXXV. ab obitu LIV.
Solemni Canonizationis Ritu
SANCTORUM CATALOGO
inſcriptæ
Compendio enarrata
Iuxta exemplar Romanum
Cum facultate Superiorum.

Auguſtæ Vindel. Typis Simonis Utzſchneider.

1671.

Pie ac Benevole Lector

VAriegati colore flores, etsi nullo odore prædi-ti, adeò nonnullorum oculos animumque ca-piunt, ut felices divitesque se reputent, si rarus mirèque pictus quispiam flosculus, brevissimo dierum spatio, eorum exornet hortos: cujus itaq; non animum rapiat colore candidus & rubicundus, odore gratissimus suavissimusque PRIMUS EX INDIIS Occidentalibus Dominicani hortuli FLOS SANCTITATIS ROSA DE S. MARIA? Rapuit ille sanè cælesti sua elegantia & fragrantia Summorum Ecclesiæ Pastorum Christiq; in terris Vicariorum CLEMENTIS IX. & X. animos, quorum ille totius Orbis gratulatione & applausu Beatarum, hic Sanctarum fastis ROSAM Canonicè intulit. Quantùm CLEMENS IX. Americanæ hujus ROSÆ sacro decore & odore delectatus fuerit, ex Apostolico illius Brevi Gubernatoribus & Consilio Civitatis Limensis directo accipe. sic habet:

Dilecti filii salutem & Apostolicam benedictionem. Quàm imbecilles, ac in rebus perscrutandis parùm felices hominum cogitationes, & judicia sint, ut inde quoque veritatis divinitùs revelatæ beneficium magis agnoscere debeamus, omnibus penè temporibus & locis admonemur. Sed imprimis Regio ipsa quam incolitis, mortalium inscientiæ præclarum exemplum eximiè suggerit. Quotus enim quisq; fuit ex antiquis, aut etiam ante rem apertè detectam, ex recentioris memoria sapientibus, qui summa, uti certè tamdiu visum est, ratione, nec minori confidentia, non asseruerit, sub æstu zonæ torridę habitari minimè posse, & paucos quosdam secus existimantes insanire non

judi-

judicaverit? Quis in Terris inhoſpitabilibus, & nimio ſolis ardore deuſtis, Veris comites Roſas requiſiviſſet? Utrumq; tamen eſſe planè verū, hodie nemo ignorat, nemo miratur. *En ROSAM veſtram, aut jam potius comūniter noſtram cæleſtes heroicarum virtutum odores habentem, ac luminis ætherei coloribus, non illis quidem ſpecie tenus apparentibus, ſed veris, ac indubia miraculorum inſignium fide probatis effloreſcentem, è cœlo moniti ſuper candelabrum Eccleſiæ extulimus; illamq; poſt oraculi Apoſtolici declarationem, incomparabili cum lætitia publici conſenſus exceptam, non ſolùm Vrbis Romæ celebritas, ſed etiam totius Europæ fideles Populi, Beatis in Patria clarè DEI faciem pervidentibus, debito cultu ſimul hilares atque compuncti venerantur, ampliores quoque* (ſi Domino placuerit) *honores communibus votis expetentes.* Itaque vobis dilecti filii valde gratulamur huiusmodi Primitias tam eximias iſtius Agri Dominici; cui, quòd eum adeò feracem, & ſpei bonæ plenum experimur, eò magis & alacrius quicquid ab hujus Sedis autoritate & amore paterno noſtro, etiam pro illius adhuc exquiſitiori cultura & feliciori proventū, rectè proficiſci cùm Domino poterit, uſque benignè prolixèque præſtituri ſumus. Interim plures eodem reſpicientes gratias indulſimus, & inſuper dona nonnulla adjecimus &c. Datū Romæ apud S. Mariam Majorem ſub Annulo Piſcatoris die 6. Novembris 1668. Pontificatus noſtri anno ſecundo.

Quæ planè insignem ac singularem Sanctiss. Pont. erga fragrantissimam pulcherrimamque Rosam Limanam indicant affectum, quem & constanter continuavit illius honorem & cultũ ampliando. Nam an. 1669. 2. Ian. ad instantiã Regis Catholici & Sereniss. Reginæ matris eius, non obstantibus quibuscunq; elegit & declaravit B. Rosam, utpote primum Indiarum Occidentalium beatitatis florem in Patronam principaliorem Civitatis Regum, & totius Regni Peruani, cum omnibus prærogativis, ejusq; festum in universo Regno de Patrona principaliori ab omnibus utriusque sexus Christi fidelibus illic degentibus de præcepto servari, & sicut alia festa de præcepto celebrari, eiusq; Officium ab universo Clero tam seculari quam regulari de principaliori Patrona inibi recitari mandavit.

Ejusdem anni 1669. die 3. Novemb. idem Sum. Pontif. attendens quòd B. Rosa suo in Cœlis validissimo Patrocinio peculiariter fovebit suos de Orbe novo, & firmabit universas illorum Climatum Regiones in fide Christi, ibidem recens plantata, elegit & declaravit eandem in universalem & principaliorem Patronam, non solùm Regni Peruani, sed omnium & singularum Provinciarum, Regnorum Insularum, Regionum, Terræfirmæ, totius Americæ, Philippinarum & Indiarum, cum eisdẽ prerogativis, Officio & Missa, festo de precepto.

Die 9. ejusdem mensis, & anni ad instantiam

am Domini Marchionis de Astorga Catholicæ Majestatis apud S. Sedem Apostolicam Oratoris, considerans quòd B. Rosa jam omniũ ubiq; populorum solemni plausu devotissimè honorata, utrumque tam veterem quam novum Orbem sui odoris fragrantia in dies magis magisque impleat, indulsit & concessit universo Clero tum seculari, tum regulari utriusque sexus, per omnes Provincias, Regna, Regiones, & dominia Catholico Hispaniarum Regi & Augustissimo Imperatori, domuique Austriacæ subjecta, quòd perpetuis futuris temporibus quotannis recitent de B. Rosa Virgine Limana Officium sub ritu duplici, Missamque celebrent. Denique universo Prædic. Ordini utriusq; sexus concessit quòd Officium de B. Rosa celebretur cum Octava solemni, & in Martyrologio Ordinis Prædicatorum ad diem 26. Augusti inscribantur sequentia verba (quæ nunc ad 30. ponenda sunt) *Limæ in Regno Peruano B. Rosæ de S. Maria Tertii Ordinis S. Dominici, quæ primus flos sanctitatis Indiarum Occidentalium suavi Christi odore universam Ecclesiam recreavit. Festum totum Duplex.* Diversis quoque in locis sub invocatione B. Rosæ de S. Maria erectis Confraternitatibus Indulgẽtias tribuit.

Æquè eiusdem Rosæ miro virtutum odore affectus S. D. N. CLEMENS X. qui quarto Pontificatus sui mense cunctis Sacerdotibus indulsit ut de B. Rosa votivam possint celebrare Missam. Indulto quòd sequitur:

Urbis

VRBIS ET ORBIS.

Beatæ Rosæ de sancta Mariæ Virginis Limensis Tertii Ordinis S. Dominici.

CRescente in dies mirabili Populorum devotione erga Beatam Rosam de S. Maria Virginem Limensem ex Tertio Ordine S. Dominici, ac virtutum illius fragrantia sese latiùs quaquaversum diffundente. Sanctissimus D. N. CLEMENS Papa Decimus admissis Excellentissimi Oratoris Marchionis de Astorga instantiis, ex nomine Catholicæ Majestatis sibi porrectis, Universo tam seculari, quàm regulari Clero per totum Terrarum Orbem benignè induisit pro futuris perpetuis temporibus quód de prædicta B. Rosa possit ubique in Ecclesiis quorumcumque, tum regularium, tum secularium celebrare Missam, per anni circulum, sive ex voto, sive ex libera devotione juxta Rubricas ac dispositionem Missalis Romani, tametsi nondum prædicta B. Rosa solemni Canonizationis ritu fuerit ab Universali Ecclesia inter Sanctas relata; Et ad hunc effectum, specialiter dispensavit in decretis tum feli. record. Urbani Octavi, tum Sac. Congregationis Rituum & quibuscumq; aliis huic Indulto quomodocumque obstantibus. Hac die 27. Augusti 1670.

M. Episc. Portuensis
Card. Ginettus

Loco ✠ Sigilli.

Bernardinus Casalius Sac.
Rit. Congr. Secr.

Portò

Porrò cùm examinatis & approbatis quatuor stupendis miraculis, implorato B. Rosæ interventu patratis, videlicet præservatione à vicina morte Joannis Reilli, Candidæ Rosettæ, F. Seraphini Puglisi ex Ordine B. Mariæ de Monte Carmelo, & Angelę la Cibasæ, in S. Rituum Congregatione decretum fuisset quòd S D. N. quandocunque sibi alluberet posset tutò procedere ad Beatorum Ludovici & Rosæ de S. Maria solemnem Canonizationem, die 9. Octobris ejusdem anni ad proximam Paschæ solemnitatem eos Sanctorum Catalogo inscribere decrevit, uti eadem die Reverendiss. P. M. Generalis Ordinis Prædicatorum lætissimis Encyclicis suis litteris universo Ordini denunciavit, ita scribens:

Revera *hæc dies boni nuncii est*, plus quàm illa cui id nominis tribuitur 4. Reg. 7. Unde & nos *si tacuerimus & noluerimus nunciare usque manè, sceleris arguemur.* Jam per alias nostras Encyclicas, seu Circulares, Vobis totique Ordini successivè notificavimus lætos admodum (imò supra modum) felicissimos successus, quibus intra hos pauculos regiminis nostri menses Apostolica Sedes dignata est eximios nostri Instituti Sanctos præclaris honoribus condecorare; videlicet *S. Petrum* Martyrem Officio duplici de præcepto pro universo Clero, S. Catarinam Senensem B. Rosæ peculiarem è Cœlo Magistram Officio Duplici, ac de præcepto in omni Choro Ecclesiastico: B. Albertum Magnum extensione anniversarii sui Festi atque Officii pro tota nostra Religione, B. Margaritam de Sabaudia solemni approbatione ritus atque religiosi cultus, quo hactenus immemorabili tempore potita est apud suos Allobroges.

Et denique (ô miram, ô supereffluentem, ô adorandam Numinis clementiam) his omnibus in immensū tot gaudiorum fastigium propitiante eodem Clemente X. Pont. Max. accedit hodie irrefragabile decretum Canonizationis nostrorum BB. Ludovici Bertrandi

Va-

Valentini, simulque Rosæ de S. Maria Limanæ; quos ambos (favente cœlo) proximum Pascha Dominicæ Resurrectionis videbit ritu solemnissimo junctim illatos Fastis Sanctorum; illum quidem velut Occidentalium Indiarum verè thaumaturgum Apostolum; hanc verô ceu primum ex iisdem Occiduis Indiis fructum amœnæ Sanctitatis, jamque Pontificio diplomate declaratam principaliorem, & Universalem illius regionis Patronam &c.

Verùm & ipsa tanti negotii gravitas (uti in alia sua Encyclica pridie Idus Martii 1671: idem Pater Reverendiss. toti Ordini significavit) & vastorum apparatuum multiplicitas effecerunt, quòd paululùm ulterius; nimirum in Dominicam primam post OctavasPaschatis (quæ erat 12. Aprilis) hæc plurium Sanctorum splendidissima Apotheôsis fuerit proroganda. Ea verô ubi adfuit auspicatissima dies, Sanctiss. Pont. junctim cum Cajetano Thyenæo, Francisco Borgia, Philippo Benitio, Ludovicum Bertrandum, & Rosam Limanam (cujus hic compendio enarratam habes vitam) Sanctorum Catalogo inscripsit, perampla non solùm Ordinis Prædicatorum Fratribus & Sororibus; sed etiam Consodalibus Confraternitatum SS. Nominis JESU, & Rosarii, facta concessione Indulgentiarum quam Encyclicæ Reverendiss. P. M. Generalis Compendio Vitæ S. Ludovici, adjunctæ subscriptam videre licet.

SPONSA CHRISTI ROSA DE S. MARIA, VIRGO PERUANA, Tertij Ordinis S. P. Dominici, compendio enarrata.

CAPUT I.

ROSÆ Natales, Indoles, Educatio, votumque virginitatis.

ROSA à S. Maria, Flos delibatus terrarum orbis nuper inventi, Patriam habuit Limam Regiam Peruviæ Urbem: Parentes Gaſparem de Floribus, Mariam ab Oliva, ſtirpe, non item opibus nobiles. Illam Mater anno Virginei partus 1586. die Aprilis vigeſima enixa eſt, feliciſſimo partu, ſolita cœteroqui in aliorum puerperiis mirè torqueri: & prodivit Infans ſecundis pelliculis involuta, veluti naſcuntur Roſæ. Iſabellæ nomen inditum illi fuit ab avia materna Iſabella de Herrera. Sed cùm

à matre, aliisque visa fuerit repanda Rosa insidere vultum trimestris parvulæ in cunis quiescentis, hoc aliud nomen à prodigio traxit, & Beatissima Virgo mystica Rosa jussit illam annis adultam à S. Maria cognominari, adeoq; prima forsan hæc fuit, quæ non solùm divinitus nomen, ut alij, sed & cognomen acceperit. Eadem infanti Rosæ, quæ D. Catharinæ Senensi, indoles quieta, suavis, lepida: nunquam stridulis vagitibus turbavit ædes, ploravit nunquam, nisi cum semel in alienam d mum illata ejulatu poposcit maternas latebras jam tum sibi gratissimas. Prodigiosum specimen heroicæ tolerantiæ trimula exhibuit, namque dextero pollice ab arca, dum properè clauditur, fortè correpto dolorem egregiè dissimulavit, & manum abscondit matri eò properanti. Hilaris deinde sensit acribus remedijs totum ferè unguem absumi, & residuum lento, ac violento forfice radicitus avelli: attonito ad hæc Joanne Perez Chirurgo, qui tantillam Virginem gemere, aut expallescere nunquam vidit tempore acerbissimæ curationis. Et præcisa novaculâ vitiata pars auris, & caput, ob adhibitam improsperè ab imperita matre noxiam medelam, bullis turgidum, ac fossulis profundè ulceratum, à quadrimula Rosa gemitum nullum, aut molestiæ notam expressit, cum tamen acerrimus dolor totum corpusculum identidem improvisa agitatione concuteret, & solidam noctem sub ef-

feri

ſeri cruciatus ardore voraci transegiſſet. Duos ſupra quadraginta dies, ut novam cutem induceret Chirurgus Virginem lancinavit, ac deinde ſexenni ex intimo nare phaſeolum tertio tractu demum exemit, obdurante in his tormentis Roſa mira conſtantia. Hæc rudimenta ſpinarum noſtrum florem excoluere, ut gratiſſimum Sponſo in ipſa infantia odorem exhiberet ſuaviſſimæ charitatis. Fortè puer virgunculæ frater inter ludendum lutó illius comam imbuerat, quod cum Roſæ, non contemptum, at ſordes averſatæ, accidiſſet ingratum, ſcito, inquit frater concionatoris in morem, cultos puellarum cincinnos inferni rudentes eſſe, quibus illaqueantur incautæ animæ, ut in gehennam æternam detrahantur. Hæc verba Roſæ animum altiùs penetrarunt, & ad altiſſimam Dei notitiam vaſtiſſimæ illius menti aditum aperuerunt. Igitur ſtatim exarſit in illa mirus conatus orandi, adeo ut nec dormiens ceſſaret à frequentibus precibus quibus perpetim invigilabat: Et jam tùm rapi ſe apertiſſimè animadvertit ad premenda heroica veſtigia S. Catharinæ Senenſis, qua duce quinquennis Roſa lilium virginitatis Deo conſecravit ſponſione ſolemni, & mox capillos inſcia matre ſibi abſcidit ad vivam uſque cutem. Divinus hic ardor puellam invaſit ſub ipſum uſus rationis diluculum, ut aſſerũt illius animæ moderatores, qui omnes teſtati deinde ſunt, nunquam illam à recto tra-

mite gravioris admiſſione criminis exerraſſe.

CAPUT II.

ROSÆ erga parentes mira obedientia, pietas, ſollicitudo.

QUòd à parentum æquis imperiis non latum quidem unguem deflexerit Roſa, ſit ordinariæ virtutis; erit tamen prodigioſæ, quòd fuerit divini humaniq́ue obſequij retinentiſſima, cum pugnantia inter ſe Deus, ac genitrix imperarent. Hæc filiam vexabat in dies, ut nativam oris pulchritudinem fuco magis intenderet; at illam alto muliebris mundi contemptu inſultare ſeculi genio docebat Deus. Capiti aliquando circumdare compulſa ſertum vario florum genere contextum, illi ab ima parte ſuffixit oblongam acum, adeoq́ue corollam capiti validè impreſſit, ut aliena manu contentis viribus fuerit extrahenda. Chirothecas, quæ delicatis candoris elegantiam augerent, induit jubente Matre; ſed primò diriguit, amburi dein manus experta, flammas etiam ex odoratis pellibus promicare vidit, totum nocte intempeſta cubiculum illuminantes. Ne ad nobilium fœminarum domos deduceretur, clam indico pipere, quod mordaciſſimum eſt, ſupercilia, & palpebras ſibi obliniebat, ut arderent oculi, ruberent, ſtillarent, idcirco impares publicæ luci fe-

ferendæ, potiorem ducens oculorum pupillâ ſolitudinem, quam tantò pretio emptam genitrix illi tandem indulſit, ſicut & rudem ac decolorem ſaccum ex obvia, viliq́ue materia, quam pro amictu induit, mirum in modum exultans. Vel ergo Matrem infimis precibus exorabat, ut ſibi liceret cruentis divini Sponſi veſtigiis inſiſtere, vel mitia imperia ingenioſè eludebat: veluti cum juſſa, non lignis, at lana farcire cervical, lanæ vim tantam operosè ſtipavit, ut ligno caput videretur immitti. Quid quòd non Matri ſolùm, ſine cujus venia nec bibebat, nec muliebres labores aggrediebatur, ſed & domeſtico mancipio alacris obtemperabat? præcipuè verò cum ardua imperabantur. Cum Mater non raro ſubirata veniam libandæ aquæ Roſæ denegaret, inſcia, filiam nunquam bibere, niſi ipſa annuiſſet, in ſex & plures dies Virgo fraudabat ſitim. Hiſpidas aliquando pelliculas, quæ vim frigoris propulſarent, Roſæ manibus ex morbo contractis incauta mater admovit, addito imperio, ne illas abjiceret; toleravit obſtinato ſilentio Roſa plurimos dies mordacem pellium ardorem, quo accenſæ manus turgidis undique tuberculis ulceratæ ſunt. Quin & poſt mortem à religioſi Cœnobij Præſide juſſa Roſæ imago argentum diu multumq́ue fruſtra quæſitum menſæ ſuperimponere, impoſuit illicò, animante mortuos colores obtemperandi ſtudio. Quæ verò cetera illius in parentes ob-
 ſer-

ſervantia, pietas, amor? exhauſta viribus ad mediam uſque noctem laborem protrahebat, ut illorum egeſtati conſuleret, & licet duodecim quotidie horas divinis alloquiis conſecraret, tot muliebria penſa quotidie conficiebat, quot alia quævis celerrima vix quatriduo: idque tanta elegantia, & cura, ut humanam artem ſuperare viderentur; quamvis non raro dum flores acu pingeret, animo à ſenſibus avocato divina intueretur. Ad hæc alebat in horto violas, ex quibus vænum expoſitis aliquod lucrum parentibus accederet: & Sponſum cœleſtem aliunde miris, & arcanis modis ſupplere ſolitum, candidè confeſſa eſt religioſo viro. At ſi fortè parentes ægri decumberent, lecto aſſidebat inſomnis, parabat pharmaca, peragebat omnia operoſiſſima Virgo ut ſolatium illis afferret. Hic præterire non debeo prodigioſam lætitiam, quam ipſa moriens dolenti Matri, ac ſecum exanimandæ impetravit; tanta enim cœleſtis dulcedinis ubertas maternum pectus inundavit, ut jurejurando faſſa ſit, imparem ſe gaudio inſolito perferendo plurimos dies jucundiſſimè laboraſſe, & hoc argumento manifeſtè aſſequutam, quantopere fluminis impetus exhilarans, civitatem Dei Roſam ſuam recrearet.

CAP.

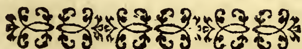
CAPVT III.

ROSA, ut ſequatur veſtigia ſanctæ Catharinæ Senenſis, Tertio S. P. Dominici Ordini adſcribtur.

QUi ſanctiſſimam Virginem Catharinam Senenſem cum Roſa noſtra componat, incertus animi ſit, indicumne hunc florem, an ex Italia translatum in Peruviam dicat; uſque adeò Roſa Catharinæ inſtitutum vitæ, mores integerrimos, benevolentiſſimi Numinis dona, & ipſa tandem lineamenta vultus expreſſit. Connubij, cui nobili, & honeſtiſſimo deſtinabatur, ſpem amputare viſa eſt excidio capillorum. Sed egregia formæ venuſtas, acre judicium, ſuavitas erectæ indolis, elegantiſſimi mores ſancto Virginis conſilio adverſabantur. Roſeum illa candorem jejunijs deterere, nativam pulcherrimi vultus gratiam omni arte abolere, manus, quarum candor, & pulchritudo commendabatur viva calce amburere, ne hominum placeret obtutibus, domi latere: adeo ut aliquando Cantam deducta, locum metalli fodinis nobilem, quadriennio nunquam pedem extra limen extulerit, ne ſemel quidem videre dignata vicinũ deliciarum hortum, aut percelebre ſpectaculum molium indicarum. Plures nihilominùs invita accendit ambitu honeſtiſſimi thalami, ac præcipuo Matrona genere, & opibus clara illã uni-

co filio ſuo Sponſam optabat, & gratiſſimum hoc erat Roſæ parentibus, ac fratribus, qui nuptiarum nomine exanimatam, probris, conviciis, alapis, calcibus impetebant, veluti Lapa Mater S. Catharinam, cujus ad inſtar Roſa injuriis omnibus æquiſſimo animo devoratis, in S. Dominici viridarium tandem inſita fuit, adſcripta Tertiæ ſanctiſſimi Patris familiæ, licet illam invitaſſent cœnobia nobiliſſima, optarat S. Archiepiſcopus Turibius, ab illa præcipuè ſacræ domus, quæ tunc ſurgebat, fundamenta poni, Roſa ſtudioſa ſequi Seraphicæ Magiſtræ ſuæ Catharinæ Senenſis Idæam, quam quinquennis elegerat, vitæ inſtituto, moribus, habitu repræſentandam, ne tamen ſuo conſilio nimium tribuere, & parùm ſapientum virorum arbitrio videretur, in viam ſe aliquando dederat Sanctiſſimæ Incarnationis Monaſterium ingreſſura. At cum ultimum vale diceret Roſariano Sacello Deiparæ, viſa eſt ut rupes adnaſci ſolo, & fruſtra in pedes exilire tentavit, advocato ſæpius ad opem ferendam germano fratre, contentiſque viribus conniſo; quoaduſque decreto regreſſu ad domeſticas latebras, alacritate mirà ſurrexit. Et alio prodigio Deus ad premenda Catharinæ veſtigia Roſam invitavit; nam ex papilionibus, qui colorum varietate mirabiles Limanum agrum pervolitant, unus nigro tantum, alboque colore pulcherrimè ſtriatus, circumvolitavit Roſam, quæ divinum hoc eſſe reſpon-

ſponſum intellexit, ut velut animo dudum agitaverat, Prædicatorij Ordinis tertium habitum amplecteretur. Ab illo ſemel induto vix non dimovit Roſam modeſtiſſimi animi demiſſio; nam gliſcente ejus nominis celebritate, cœpit monſtrari digitis, notari oculis, laudari à prætereuntibus, ipſique D. Catharinæ Senenſi non rarò comparari. Et meritò; nam adeò ſanctæ Magiſtræ ſuæ virtutes induit, ut ſemel tacitè miranti Confeſſario viſa fuerit ſpecie, vultu, lineamentis ſic transformata, ut viva ſimilitudine ipſiſſimam S. Catharinæ Senenſis effigiem referret. Demum, quæ tam caro illi ſteterat, veſtem conſtanter retinuit; nam dum latendi ſtudium illam ſeponendam ſuggerebat, ad aram Sanctiſsimi Roſarij flexis humi genibus inter orandum placidiſſimo animi deliquio ſenſim diriguit, viſa ab adſtantibus primò exalbeſcere pallore niveo, mox decora ſuffuſione rubeſcere, demum toto vultu luceſcere, ac ſcintillatim radiare: ſuoque colori reddita, erumpentibus ex animo prægeſtiente verbis, oſtendit, ſe in hoc vitæ inſtituto divinitùs confirmatam.

CAP.

CAPUT IV.

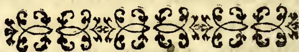
ROSÆ mira animi ſubmiſſio virgineus candor, benignitas, aliæque virtutes.

FUndamentum reliquarum virtutum, modeſtiſſimi animi ſubmiſſio, tam altas in hac Virgine radices egit, ut ſuum unicè contemptum perpetuo ſtudio quæſiviſſe vita fuerit. Parum illi fuiſſet, domeſticæ ancillæ officiis diſtineri, niſi & infra illam ſe demiſiſſet. Quamobrem ſæpe Marianam agreſtem ſervam adigebat, ut ſe dejectam humi pedibus proculcaret. Exultabat injuriis proſciſſa ob ſingularem vitæ rigorem, at ſuis laudibus vulnerata, ſpineam coronam, qua tempora clam obſederat, violento pugno capiti altiùs infigebat. A Regio Quæſtore, qui ſupremis tribus Roſæ annis ſuam domum conſecrari ambivit, flexis poplitibus aquæ libandæ veniam impetrabat. Morbos cælare conſueta, ne medicæ ſibi manus, & delicata remedia adhiberentur, aliquando tamen candidè fatebatur, quantis cruciatibus diſtabeſceret, ut crederetur ob immania crimina à vindice Numine flagellari. Quin & mirari ſit, cur nondum terra infelicem, quæ ſuis piaculis onerabatur, abyſſo demerſerit ultor Deus, ſanctè affirmabat. Et enormium quidem ſcelerum ream illam credidiſſes, cum obruta lacrymis, & ſingultans procum-

cumbebat ad Sacerdotum pedes. Sed illa nunquam lethali crimine amiſit hauſtam à ſacro fonte divinorum munerum ubertatem, & laborandum Confeſſariis erat inveſtigantibus quid ad ſuum forum certò ſpectaret, nullum enim ab illius ore verbum excidit, obſtreperũ, criticum, nihil in ejus moribus triſte, nil auſterum; Sed tota ſerena erat, & benigna, adeò ut negaſſes Roſam eſſe, quæ ſpinis carebat. Cumq; integerrimo ſingulos amore complecteretur, à Dei hominumq; charitate animari videbatur. Nulla rerum humanarum cura ejus animum ſollicitavit: quin interrogata aliquando, num qua re præter divinas delicias, innocuè caperetur, negavit ſe ullatenus poſſe rebus perituris exhilarari. At virgineum illius candorem nulla unquam veniali macula afflatum fuiſſe, nec in toto vitæ curſu, ne ſemel quidem illi in animum cogitationem obrepſiſſe jurati aſſeruere undecim Religioſi viri, quotquot generalem Virginis confeſſionem exceperunt. Poſtquàm egregiam formam aſſiduis macerationibus, diuturna inedia, & aqua gelida toti corpori creberrimè ſuperfuſa, corrupit, magno haberi cœpit in pretio, utque innocentiſſimum pœnitentiæ ſimulacrum ab omnibus indigitari. At illa blandientis famæ laudes horreſcens, vividum illicò in genas colorem, vigorem in oculis precibus revocavit; adeò ut cum domum rediret ſub meridiem ſextæ feriæ ſanctioris hebdomadæ roſeo

vultu

vultu inſtar Auroræ ſubvivida, & amœna, congerrones quidam juvenes audaciſſimi in prætereuntem jocati ſint, quaſi reducem in convivio, & opiparè habitam. Illa verò quadraginta elapſos dies pane tantùm, & aqua duraverat: & horas tunc triginta immota perſtiterat in templo ſancti Dominici precibus inſiſtens, cibique omnis expers, ac potus. Majus illi ſtudium fuit premendi reliquas divinas dotes, ideoque Deum à teneris annis flagitaverat, ne cui mortalium ſineret innoteſcere quæ ſuum intra animum operari dignaretur, cumq; illius votis annuerit Sponſus divinus, perpauca, & penè vulgaria crediderim, quæ ut maxima, & ſingularia, ſpirituales Virginis Patres ab illa expiſcari potuerunt. Quid quòd Superos habuit adminiſtros modeſtiæ ſuæ, & cum aliquando templum ingreſſam conſternaſſet ſubita recordatio deſtituti in patenti cubiculo ſeverioris ad domandum corpuſculũ inſtrumenti, deſignavit animo locum, in quo illud ſupprimi à Cœli Regina exoptabat, ut domeſticos lateret, & regreſſa reperit famularem ſuæ demiſſioni præſtitam operam à Superum Imperatrice.

CAP.

CAPUT V.

ROSÆ mira Abſtinentia, prodigioſa jejunia: Eadem tenerum corpus ciliciis, flagris, catenis domat.

LAboraret, opinor, hiſtoriæ fides, prodigioſa Roſæ jejunia recenſendo, niſi Lector admoneretur, compendium hoc, quo ſanctiſſimæ Virginis vita delineatur, à remiſſoriali, ut dicunt, proceſſu fide bona extractum fuiſſe. Roſa profectò per D. Catharinæ Senenſis veſtigia mirabiliter ad ſummum inediæ culmen evaſit. Penè infans omni ſibi fructuum eſu interdixit, qui ſuaviſſimi in Peruvia naſcuntur. Sexennis tres hebdomadæ dies nil præter panem & aquam deguſtare cœpit. Anno verò ætatis decimoquinto ſe obſtrinxit voto nunquam delibandi carnem, niſi adigeretur illorum imperio, quibus non obtemperare nefas fuiſſet; quod ſi aliquando fulminabatur, maximo ſtomachi ſupplicio pœnas dabat virtutis eximiæ, & non raro nauſeantem ardentiſſima febris invaſit: quoties verò jam lecto defixam delicatis eduliis ad ſalutem revocare tentarunt, in manifeſtum vitæ diſcrimen adduxere; cum è converſo panis fruſtulum aquæ infuſum præſentiſſimam illi ſanitatem ſæpenumero redonaverit. Quod prodigium nulli admirationem incutiat, nam Chriſtus ipſam Roſam docuerat; velle ſe

ab

ab illa rigidis abſtinnentiæ exercitiis conſtanter honorari. At Mater nimiam in exangui filiæ vultu maciem conſpicata, hanc parſimoniam grande vocabat iñ crimen: Juſſa proinde Roſa communi menſæ accumbere, ancillam rogavit, ut ex panis fruſtulo, & herbarum pugillo ſibi pararet offam nullo ſale conditam. Sed quas herbas ſibi Virgo legebat, amariſſimæ erant, & agreſti ſaporis malignitate torquebant palatum. has illa è vicina ſylva petitas alebat in horto ſtudiosè, cujus ſub ſepibus vaſculum abdiderat vervecino felle plenum, & hoc cibos aſpergere, & os quotidie ſummo manè ſolita erat imbuere. Granadillæ, quo in flore mirabili perennant inſtrumenta cædis divinæ, amariſſimæ frondes dulcem illi, & quotidianum ſaporem elaborabant. Dubitari ergo meritò poteſt, duriùsne à talibus cibis, an ab ipſa inedia tormentum eſſet. Duplici ſe torquebat jejuniorum genere, & quo ſemel tantùm in die tenuẽ panis, & aquæ refectionem delibabat, & quo per totum diem, noctemque ꝑpenitùs guſtabat nihil. Primum ferè quotidianum præſertim ultimis vitæ annis religioſiùs ab illa ſervabatur ſeptem continuos menſes, à feſto exaltatæ ſanctæ Crucis ad uſque Dominicam Reſurrectionem. At ineunte quadrageſima omnem ſibi ſubtrahebat panem, ſolis malorum aureorum ſeminibus parciſſimè victitans, iiſque tantùm quinque, dum ſexta feria recurreret:
Re-

Reliquo anni tempore, quod octo diebus absumebat, vix unica die tolerandæ vitæ, sat esse credebatur. Unico pane, illoque sat exiguo, & aquæ vasculo quinquaginta dies aliquando transegit, aliaque vice idem spatium decurrit ne guttula quidem aquæ recreata. Supremis annis transmittebat complures dies sine omni prorsus alimento. Feria quinta se includens in domestico Oratorio, nec inde ad Sabbathum usque digressa protrahebat triduum omninò insomnis, impransa, incœnata, & uni angulo affixa omninò impos ab illo, vel ad momentum surgere. Quid quòd octo solidos dies nullum præter divinam Eucharistiam alimentum admisit? Vulgare sit aquæ ipsius haustu gustum fraudasse. Transactis hebdomadis quampluribus sine potu, & cæteroqui hausta non aqua gelida, sed plerumque calenti. Prodigiosum est plus virium à jejunijs accepisse, quàm à cibo, eò quòd cum sua Magistra Catharina vulnerati Christi lateris ambrosiam degustabat. Prodigio quoq; simile est, superfuisse in arido corpore locum, qui flagella exciperet, sanguinem, qui verbera sequeretur. At nisi per Confessarios modus illi fuisset impositus, mortem nimius properasset ardor corporis castigandi. Postquam sanctæ Catharinæ habitum induit non contenta vulgaribus funiculis, duas sibi catenas ferreas aptavit in flagrum, quibus per noctes singulas ita se cruentabat, ut sanguinis rivi parietes, & pavi-

mentum aſpergerent, præcipuè ut ſceleſti meliorem ad frugem revocarentur quot flagellorum ſulcis; quot vibicum livoribus ſe in dies exarabat, ita vulnera diſpenſans per diverſas corporis partes, ut dum una coaleſceret, altera feriretur, iterumque ſæviret in primam vix dum coalitam, ab hac alterna, crudaque viciſſitudine diriſſimè cruciata. Horrebant domeſtici ex ædium parte ſecreta plagarum ſtrepitum audientes latè ſonorum, quique Roſæ animum moderabatur temperari nimium rigorem juſſit; ſed illa infimis ab eo precibus extorſit, ut liceret ſibi intra aliquot paucos dies quinque mille ictus infligere: ſerijs ab infantia præludiis oſtenderat, quàm avidè in hæc pœnitentiæ exercitamenta ferretur, nam & quadriennis ſub crudorum laterum, & gravis trunci pondere ſæpe laborabat, & Marianam ancillam precibus adigebat, ut ſe in horti angulo orantem graviſſimis ponderibus oneraret, ſub quibus æſtuabat, gemebat, & interdum victa premebatur ad ſolum. At nondum quartumdecimum annum egreſſa ſæpe nocte concubia perambulabat hortum nudipes, oblongam crucem lividis humeris geſtans, nec illi tunc auræ malignæ intemperies, non frigora, non ventorum turbines inſuaves erant. Juſſa flagellis non ferrea catena ſe cædere, ipſam catenam lumbis triplicato circumductu validiſſimè adſtrinxit, & ſera commiſſuræ angulis immiſſa: clavem eò projecit, unde

re-

redire non poſſet. Cum verò per extritam pellem in carnis, & nervorum profunda ferrum penetraſſet, jamque conſepultum propemodum eſſet, nocte quadam acutiſſimus coxendicum dolor Roſam invaſit, à quo, vires identidem accipiente, mox Virgo interempta fuiſſet; namq; catenam vi nulla aperire poterat, diu multumq; fruſtra luctata; ſed illa confugit ad preces, quæ Cœlum ipſum aperiunt, Et ecce ſera ſponte diſſilit, laxatur catena, diducitur; avulſione tamen opus fuit, quam cutis, & cruor ſequebatur. Ubi primum vulnera coiverant, ſuo ſe iterum tormento Roſa incinxit, ſed catenam carni rurſus adnatam ſibi transmitti Confeſſarius impetravit, & illius aliquot circuli poſt Roſæ obitum conſervati, mirabilem ſpirarunt odorem & omnibus peregrinum. Lacertis arctiſſima vincula circumdedit, quæ perpetim torquebant, muſculos complicatos: pectus, axillas, latera morſu creberrimo vexarunt minutis ſentes, & urticarum manipuli. At cilicium nacta ex acutis equorum ſetis densè contextum, infra genua productum, craſſitie ferè inexplicabile, triumphavit ſub illo rigoris paludamento, quod infixis undique breviſſimis acubus in ſe violentiùs armavit. Hoc uſa complures annos, & ob frequentem ſanguinis vomitum alieno tandem imperio exuere coacta, ſaccum villis craſſiſſimis gravem ſibi in formam induſij aptavit, quo ſub pondere æſtuabat, rigebat, laſſabatur

extenuata viribus Virgo, & pœna illi erat quicumque motus plumbea ſubucula prægravatæ. Plantis, in quibus tantùm à vertice capitis erat ſanitas, quoties domi clibanus accendebatur calcabat immota fornacis orificium, unde vehementior incendij vis erumpebat. Hiſce deliciis demulcebat corpus, cui ſat pœnarum afferebat, crebra ægritudo, exoptans etiam tentare majora, niſi vetuiſſent animæ moderatores. Quid quòd neque delicias ſpiritus in corpus exundare ſinebat, cavens, ac tôtis viribus obſtans, ne divinis epulis animum ſaginantibus reficeretur; quod ego divortium ſublimibus Roſæ operibus adnumerandum reor. Hoc unum ſolita erat reponere culpantibus nimium in ſe rigorem, ſinerent ipſam, quando nil boni operaretur, ſaltem mala tolerare.

CAPUT VI.

ROSA capiti aculeatam coronam infigit: ejusdem lectulus, cervical, nocturnæ vigiliæ.

SPinca ſepes Roſam decebat, quæ dies, & noctes hærens in flexili ſenticeto, quod Chriſti verticem inſedit, in egreſſu pueritiæ ex ductili ſtanno ſibi coronam implicuit, additis claviculis introrſus præacutis, & hoc diademate ſibi caput incinxit non ſine vulnere. Plures annos duravit ſub hoc ſpineto, quod tamen præludi-

um

um solùm fuit severioris tormenti, imminentis ex secunda corona aculeis nonaginta novem armata. Hanc postremos decem annos ad finem usque vitæ prodigiosa constantia toleravit, neque enim sine spinea corona D. Catharinæ Senensis habitum induisse sibi videbatur. Argenteam laminam flexit in circulum, illique tres introrsus infixit aculeorum ordines, ita firmiter suo quosque loco inhærentes, ut Aurifaber adhibitis forcipibus evellere nullum potuerit. Dentatum hoc sertum quàm dirè momordit velatum puellæ caput, præsertim cum spinæ non omnes, sed aliæ post alias successione molestissima cutem invaderent, utpote ex varietate motuum in singulis vulnerum angustiis obliquatæ. Sermo ipse Virgini dolorificus erat: quid si tussi concutiebatur pectus, si caput sternutamento exonerabatur? Sed hæc illi ludicra videbantur, ideoque ubi coronæ extrema coibant, vittas innexuit, quarum attractu dolorē intenderet, aculeos altiùs capiti infigens, neq; unquam eodem quo pridie steterat loco, figebat diadema suum, ut immitius pungeret inq; intacto pœnam renovaret. Sexta verò feria se profundiùs sauciabat, ad imum usque sinciput, & auricularum cartilagines coronam demittens. Diu Matrem, ac domesticos latuit efferum hoc tormenti genus, & artes quibus illud in se Rosa atrociùs irritabat. Sed cum aliquando se blandè interposuisset Patri quærenti ad vir-

gas puerulum filium, fortuitò errore in illius caput patris manus incurrit, ac tres illicò sanguinis rivos elicuit, ex quo conjecit Mater, qualis Erinaceus sub candido ejus velamine nidularetur. Quoties tartareus hostis Virginem aggrediebatur, ter illa digito pulsabat coronam suam, quæ validiùs fronti impressa certam ei victoriam afferebat. At post Rosæ interitum à sancto viro suaviata corona prodigiosum in illo divini amoris incendium repentè accendit, & odore suavissimo eundem perfudit. Ut autem spiniferum Sanctæ Catharinæ Senensis exemplar Rosa nostra secuta est, ita cum flores deessent, quibus de more virgineum demortuæ caput ornaretur, Catharinæ simulacrum suum illi diadema commodavit, in argumentum immortalis triumphi, quo excipi ab eadem Virgine, & à pulcherrimo comitatu deduci ad solium divinitatis, manu præferens palmam, & à Deipara corona decorari visa est à nonnullis probatissimæ sanctitatis. Sed redeamus ad pœnas, quibus Rosa triumphos sibi adornavit. Eam strati sui voluit esse duritiem, quæ somnũ abigeret, non invitaret, imò idem lectulus, & equuleus esset. Vix obrepserat matri sopor, cum Virgo remota culcitræ parte, cui incubuerat, in substratam tabulam descendebat. At capiti rude saxum supponere tamdiù perstitit, quoadusque ab irata Matre veniam extorsit suo sibi arbitrio lectum contabulandi. Truncus hic fuit

fuit undique impolitus, ac lapilli sub vili stragulo dispositi, ut ea inæqualitate læderent corpus, cui leves tabulæ in deliciis fore timebantur. Posteà verò tria ligna tortuosa, indolata, nodosa tabulis imposuit, ac tandem ligna omninò septem certis intervallis distinxit, ac tercentum præacutis tegularum fragmentis intercapedines implevit, quorum mucrones obverterentur corpori, & in hoc prato quiescebat Rosa. Porrò ad lectuli caput amphoram appenderat felle plenam, quo antequam ad somnum sese componeret, fauces recreabat in memoriam Sponsi felle potati. Cervical primò fuit crassioris panni volumen incommodum, crudus deinde later, mox lapis undique scaber. At à Matre jussa pulvinar adhibere, non illud lana, sed ingenti vi segmentorum infarsit. Lanam ingeri Mater præcepit: obtemperavit Rosa; sed lanæ vim tantam stipavit; ut ligneum cervical videretur, & sub parte, à qua facies decumbentis excipienda erat, tortiles juncos occuluit. Quindecim ipsos annos fugitivum soporem super horribile stratum, quod ultimo loco delineavimus, Rosa carpsit, sensu doloris tam effero, ut ad illius cogitatum, cæteroqui generosissima tremeret, æstuaret, certa non inde se, absque omnium membrorum gelido stupore, ac veluti ex ossifragio surrecturam. Exanimem aliquando confirmavit Christus visibili, blandaque specie, duriorem fuisse dicens

Calvariæ lectulum, in quo pro illa cœperat mortis somnum. Tandem qui præerant Virginis animæ mitiùs illam ad soporem componi pro imperio adegerunt, abjectis saltem fragmentis tegularum. Ultimis vitæ annis plerumque in humili sella collecto corpusculo noctem transegit, ex nocturnis frigoribus tremens, ac rigens. Et hoc novercale corporis odium illam edocuit, ut nec unquam vigil pulvino insideret, sed vel stans perageret labores suos, vel palo pro sellula uteretur. Sed nec morti vicinam destituit hic ardor durissimè cubandi. Equuleum suum frustra quæsivit: in nudo pavimento deponi non impetravit: at saltem lecticæ tabulis occipite, humerisque acclinis in duro ligno voluit qualitercumque commori Sponso crucifixo. Nec defuerunt, qui in morientis pallido vultu notarint ipsam Christi in Cruce expirantis effigiem, quod aliàs in Sancta Catharina Senensi animadversum fuit. Quantum verò vigiliis dabat, cui lectus ipse soporem adimebat! Horas illa duas, neque semper integras somno indulsit, reliquum tempus ita distribuens, ut ex diurno, nocturnoque duodecim quotidie horas orationi seponeret, alias impenderet fœmineis laboribus, quibus parentes alebat, cumque inediæ, cilicii, lectique carduetum, calidæ potus, profunda meditatio divinorum, vigilandi facilitatem ei comparassent; versutus tamen hostis il-

lam

lam revocare nitebatur ad ſomnum. At Roſa, vel cervicem illidebat parieti, vel ſibi tundebat latera, vel prominentibus ex ligneæ crucis brachiis fortibus clavis manus applicabat, & pendulum corpuſculum librabat in aere, vel oblongo, quem in cellulæ pariete clavum fixerat, modicum capillitium, reſiduum in fronte ob obtegendam ſpineam coronam, implectebat arctiſſimè, & pendula, vix ſummis aliquando pedum digitis terra inſiſtens, clavis in ſoporem pugnabat, de quo non ſatis adhibitis in lecto tribulis triumphaverat.

CAPVT VII.

ROSÆ domeſtica Solitudo, fuga publici, cellula perangu-ſta.

A Prima infantia ſolitarios angulos domi quærebat, procul à ludis puerilibus, ut uni vacaret Deo. Creſcente verò cum annis ſtudio latendi, in horto ſub umbroſis platanis, flexili ramorum, palmitum, ac virgultorum circumductu modicum incluſit ſpatium, in quo ad humile altariolum totas hærebat dies, adeo ut domi abiverit in proverbium: hortum adeas ſi Roſam quæris. At grandior impetravit à Matre aliud intra ædes cubiculum, in quo ſeorſim ab omnibus pernoctaret. Moleſtiſſimum illi erat in publico apparere, & nunc prece, nunc

lachrymis ambiebat matrem, ut optatiſſimam ſibi ſolitudinem indulgeret. Aliquando ad obeunda urbanarum ſalutationum officia evocata, juxta domeſticum furnum tranſiens, à clibani orificio ſaxum ſtudiosè ſibi attraxit in pedem, ut eo vulnere claudicans domi ſineretur. Eo præcipuè nomine frequentiam oderat, quod ſuavis odor virtutum ſuarum commendaverat illam apud omnes velut illuſtris fœminam ſanctitatis. Igitur aſpirante Numine ſpeculata eſt viam, qua ſe ab impedimentis viriliter explicaret. Coronam precariam ex coralliis, quam habebat in paupere theſauro, curavit Deiparæ Virginis collo circumdari, cui à Roſario nomen, & cultus eſt, ut hoc vinculo ſuaviter captivata Regina ſua, Roſæ Matrem pertraheret, quò filiæ erat in votis. Poſt aliquot dies viſa eſt corona à Virginis collo ſoluta pendere de manu parvuli JESU, attonito ad hæc Sacriſta, qui profitebatur, à nullo mortalium in digitos filioli fuiſſe translatam. At Roſa tacita interpres divini conſilii exultabat intelligens, deſponſam ſibi à ſua Diva, quam gratiam optabat, & filium pro Matre fide jubentem, ſponſionis vinculum in ſe tranſtuliſſe: ideoque voti ſecura flagitavit à Matre cellulam perangustam, in qua ſine permiſſu illius, qui ſuæ animæ præerat, nullius conſpectum admitteret, aut alloquium: Intra paucos dies perfectum ſtetit arctiſſimum in horto tuguriolum, quin-

que

que pedes porrectum in longum, quatuor in latum; ut ut angustum, sibi tamen, dicebat Rosa, sponsoque cœlesti sufficiens. Huic postquam seinclusit, cuidam probatæ sanctitatis fœminæ in raptu visa est sub specie lucidissimæ stellæ, cujus radios opaca parietum angustia cohibere non poterat. Hîc perpetuos hærebat dies, per varia pietatis exercitia dispensans horas, ignara propemodum, in corpore ne degeret, an extra corpus. Cumque à nonnullis interrogaretur, cur non inde quotidie prodiret, ut Missæ sacrificio adesset, candidissimè respondit, domesticis curis distineri aliquando Matrem, sine qua domo prodire non poterat: sibi tamen à divino Sponso consultum, ut in cella residens complures quotidie Missas videret audiretque. Compertum deinde est, divinitus Virgini datum fuisse, ut spiritu, non secus ac si corpore præsens adfuisset, interesset omnibus sacris, quotquot in vicinis templis offerebantur. Prodigiosum porrò fuit obsequium à culicibus exhibitum solitariæ Rosæ: Innumera illorum agmina soli humiditas, & arborum frequentia, aut gignebat, aut pertrahebat in Virginis cellam, amicum suo generi umbraculum, præcipuè ubi sub meridiem radii solis ardentes, aut sub vesperum serenæ noctis algores tenuissimis corpusculis imminebant: nec tamen in tot culicum legionibus, quibus scatebant undique parietes, personabat

ostium,

oſtium, feneſtra implebatur, vel unicus fuit, qui Roſam unquam attingeret, cum è contra Matrem, aliasque religioſas fœminas ex permiſſo Roſam inviſentes, hoſtiliter invaderet exercitus moleſtiſſimus. Neque tantùm hoſpitæ ſuæ parcebant, ſed ad illius imperium in omnia ſeſe flectebant obſequia culices ingenioſi. Ubi primùm Virgo reſerabat Cellulæ portam: Eja, dicebat, amici, laudes celebremus omnipotentis Dei; at illi concentu leniſſimo ſparſi in gyros, arguta miſcebant murmura, phalange tam ordinata, ac in ſe flexibus aptiſſimis redeunte, ut chorum credidiſſes, cui ratio dux præſideret. Cumque noctu repeterent hoſpitalem domum, rurſus orantem Roſam geſtiebat æmulari volatilis harmonia, & cum illa deinde ſub lege nocturni ſilentij conticeſcere. Accidit aliquando, ut Catharina de Sancta Maria Tertij Ordinis S. Dominici, in Eremo domeſtica Roſam inviſeret: hæc à culicibus ſauciata, unum, quem ſanguine turgidum vidit, occidit. At Roſa miranti ſimilis, cur hoſpites, inquit, meos trucidas, nec tantillum animal tuo paſcis ſanguine, dum ejus conditor ſuo nos toties recreavit? ſed inpoſterum tecum illi, ut mecum pacem colent. Huic auguris fides ſtetit, namque illi, aliiſque pepercit in poſterum culicum exercitus, adactus admirando Roſæ imperio. Franciſcam verò de Montoia Tertiariam itidem Sancti Dominici alumnam à tribus tamen culicibus appeti in ſanctiſ-

ctissimæ Trinitatis honorem blandè permisit. Ultimo vitæ suæ triennio in Gundisalui de la Massa Quæstoris regii domo parem fermè solitudinem sibi Virgo statuit, jussa à parentibus obtemperare viro religiosissimo, qui suas ædes Rosæ hospitio ambiverat consecrari: hic totas cum diebus noctes in domestico latebat Oratorio, vel in ultimo ædium cubiculo, identidem regressa ad hortensem Eremum; perpetuo studio sequuta solitudinem, cujus amore tantopere tenebatur Magistra sua Catharina Senensis.

CAPUT VIII.

ROSÆ cum Christo mira desponsatio, Pronuba Augustissima Imperatrice Angelorum.

DIdicerat quidem Rosa Seraphicam Magistram suam Christo desponsam, sed vix audebat exoptare locum inter sponsæ comites adolescentulas. Interea tamen candorem Angelicum, & profundissimam dehiscentis animi submissionem adornabat, dotem scilicet, Sponsi divini amores rapientem. Prodigiis ad mysterium præparata; & ad consensum erecta fuit modestissima Virgo, nam primò bicolor ille papilio, de quo verba superiùs fecimus, aliquamdiu per sinistrum Virginis latus cum oberrasset, constitit è regione cordis, ibique depictam reliquit imaginem cordis in veste Rosæ pulcherri-

mè

mè delineatam, perinde ac si; Præbe mihi cor tuum, Sponsus divinus clamaret, & Rosam insigniret eodem emblemate permutati cum illa cordis ut olim cum Catharina. Nocte quadam speciosus forma præ filiis hominum videndum se Rosæ præbuit, & candidissimum illius amorem se quærere professus, innumeras Virgines splendido amictu nobiles ostendit, quæ cædendis marmoribus distinebantur, ad illarum consortium Rosam invitans, inter sponsas suas, arduis virtutis operibus insudantes, adnumerandam. At Rosa veste gemmis, auroque distincta se repentè inclaruisse vidit, & ad cœlestem sortem elatam. Sed festinat historia ad manifestum munus, quo Christus vigilem Rosam ad connubialem thalamnm invitavit. Dies aderat consecrata triumpho divini Regis Hierosolymam ingressi, cumque palmæ distribuerentur in templo, sola Rosa præterita fuit à Sacrista properante, sive id casu contigerit, sive Numinis consilio singulari, ut virgo novitate confusa timeret, ne obliquo forsitan animi motui inscia succubuisset. Ad Deiparæ sacellum confugit, & genibus innixa per undantes lacrymas saucium cor suum effudit. Cum ecce Virginem videt sibi sereno, mitique vultu adblandientem, mox in Filium conversam, & inde veluti fausto oraculo excepto in se rursus intentã. Rosa ignoto perculsa gaudio Puerum intuetur, qui pariter illi suavissimè arridebat, & postquã

ali-

aliquamdiu miro ſenſu voluptatis ſuam Sponſam perfudit, in hæc apertè verba prorupit: Roſa cordis mei, tu mihi Sponſa eſto. At illa mirum in modum exultans, ac in ſui nihili abyſſum dehiſcens, ancillam ſe dixit, paratam ſui Regis ad nutus. Et Virgo Mater: vide, inquit, ô Roſa, eximium favorem, quo te Filius meus dignatus eſt. Exinde quibus gratiæ theſauris ſuam Sponſam ditavit Amor divinus! Illa quidem ſapienti viro, qui ejus ſpiritus explorandi partes ſuſceperat, preſſiùs interrogata, dixit, verba ſibi deeſſe, quibus munera liberaliſſimi Numinis in ſe immeritam collata explicaret. Ut autem perpetuò ſibi verſaretur ante oculos tantæ gratiæ monumentum, annulum popoſcit à germano fratre ſuo, qui myſterii omninò inſcius, perindè tamen ac ſi nuptiis interfuiſſet, eadem verba: Roſa cordis mei, tu mihi ſponſa eſto: annuli convexo juſsit inſcribi. Hoc Roſa ſui amoris pignus in arca, in qua ſervatur divinum corpus, feria quinta ſanctioris hebdomadæ à Sacriſta claudi impetravit. At Paſchatis die ſponte, ac ſecretò redivit ad Roſam, non ſine novo prodigio: namque propè illam innixa Mater, & ad omnia intentiſsima, nihil animadvertit. Poſt Virginis obitum vir ſanctitatis fama conſpicuus manu tenens annulum Roſæ, in mortalium omnium rerum exilium raptus, & miro voluptatis divinæ ſenſu colliqueſcens, Roſam vidit in excelſo gloriæ faſtigio inter
præ-

præcipuos Cœli cives propè ſolium divinitatis, ac diù loco moveri, & protendere rigentem manum non potuit. Quod ſi hæc in aliena manu prodigia peperit nuptialis annulus Roſæ, quid ipſas nuptias in anima Sponſæ præſtitiſſe putes?

CAPVT IX.

ROSA perpetuo Orationis ſtudio miram aſſequitur cum Deo unionem.

ADhuc infantem divinus ſpiritus orare docuerat, eoque igne ſuccenderat, quem nec ipſa nocturna ſomnia conſopirent. Audita ergo per noctem ſæpiſsimè eſt numeratò reddere preces, quibus per diem invigilaverat. Creſcente verò cum ætate Religione, duodecimo anno jam Unitiva, quam dicunt, Orationis via Deo adhærebat. Porrò duplex illi erat alloquendi Numinis ratio, tum enim ſoluto curis omnibus animo quietiſsimè ſe colligebat ad loquendum Deo: tum inter manuum labores, & extima opificia mentem nihilominùs affigebat divinitati. Priori, ut ſupra innuimus duodecim quovis naturali die horas ſepoſuerat; poſterior illi perpetuus erat, niſi quando per horam horribilibus, ut mox dicemus, imaginibus torquebatur; adeò ut ſive dormiret Roſa, ſive vigilaret, dum neret, texeret, ſericos acu pin-

geret flores, alios alloqueretur commederet, legeret in horto, in platea, ubique locorum ac gentium, perpetuò obverſaretur animæ oculis ſuis amor Deus. Quodque omnem admirationem ſupergreditur, divina hæc præſentia ita Roſæ internas potentias occupabat, ut illam ab extimis ſenſibus non adeò detorqueret. Quocirca reſpondebat appoſitè ad omnia, proſequebatur inſtitutum opus, ac domi ſatagens circa frequens miniſterium in remoto cordis thalamo cum Sponſa deliciabatur: At inter orandum omninò torpebant illius ſenſus ad objecta, quæ ad ſe minimè pertinerent. Hinc in Templo defixis in aram oculis, nec prætereuntes videbat, imò nec ſi aliquid in pupillas incurreret, attrahebat nictu ſupercilia; ſed veluti rupes, immobilis, quo loco, ſituque ad orandum ſe compoſuerat, eodem poſt horas, poſt diem integram, poſt ſolidum cum die binoctium invariata perſtabat. Ultimis verò vitæ annis à manè feriæ quintæ ad Sabbathum uſque, nonnunquam ad Dominicam diem in domeſtico Oratorio perſeverabat, omninò impos de pavimento ſurgere. Tres præcipuè in ſingulos dies horas divina beneficia recolebat: aſſueverat etiam altiſſimo generi orandi, quo Dei attributa centum, quinquaginta mente pervolens, ſingulis proprium latriæ cultum exhibebat & hanc precationis formam terrori eſſe dæmonibus aſſerebat, cui dum inſiſteret tota ipſa movebatur ſyſtole cor-

dis, atque diaſtole. Familiares ſermones, quibus alios alloquebatur, plerumq; ſagittæ erant, quibus ferebatur in Deum: veluti hortum commendatura: Venuſtus eſt, dicebat, ac pulcher: Deus illi flores adaugeat. Illam omnia invitabant ad Deum, & aliquando ægram, & viles cibos, quibus ſe reficeret, adornantem, canens avicula in extaſim abripuit, mortalium omnium oblitam, ad veſperam uſque ab hora ante meridiem tertia divino amore vehementiùs æſtuantem. Quid quod plantas ipſas, mutosq; ſtipites ad laudem, & adorationem Deo exhibendam Roſa mirabiliter inclinabat? Rem affero inauditam. Summo manè cum ad cellam ſuam reditura pandebat horti januam, eminùs conſpectas arbores, virgulta, herbas, invitabat, ut ſecum benedicerent authori ſuo. Et ecce moveri ſubitò ramos, collidi frondibus frondes, plaudere foliorum ſuſurros, flores ipſos, ac frutices animari in muſici murmuris harmoniam: altiſſimas arbores vertere ſolum profundæ adorationis ritu ſolemni. Neque hoc Roſæ prodigium peregrinum, ac rarum, ſed frequentia diuturna conſpicuum. Et cœli volucres allexit in alternam adorandi Numinis ſocietatem. Anno qui Roſæ ultimus fuit per quadraginta ſolemnis jejunij dies ſole occiduo advolabat prope illius cubiculum avis mirè vocalis, quàm Virgo cantu provocabat ad laudes, divinas emodulandas. Illicò avicula inchoabat argutam

har-

harmoniam, & ſenſim vocalior aſſurgens, tùm Virgini cedebat vicem, quæ voce tinnula, ſuaviſſimaque & ingenio prodigiosè fœcundo hymnos inſtitutos proſequebatur, perque integrũ labentis horæ ſpatium alternabant cantum ea lege, ut concinente Roſa, volucris attentiſſima nec pipîret: vixque dato ſigno ſextæ poſt meridiem horæ perfuncta officio, avolabat, poſtridiè reditura. Alios porrò ad ſtudium orationis accendere omni conatu ſatêgit, præcipuè domeſticos: & pios libros, quotquot de hoc argumento verba faciunt, & legebat ipſa avidiſſimè, & legendos aliis mira eloquentia perſuadebat. Religioſos verò viros, qui ſacras confeſſiones excipiebant, ac Dei Verbi Præcones obteſtabatur enixè, ut ad orationem mentalem omni ſuadela, & arte mortales inducerent, ut uſum piarum meditationum populariter inveherent, ut ad frequentandas Dei laudes, præcipuè Roſarium magnæ Virginis percurrendum, omnes inflammarent: & mirum, quantùm hoc exemplum, & ardens hortatio Roſæ, divinum cultum amplificarit.

CAPUT X.

Deſolatoriis viſionibus exercetur, ac horrendas alterius vitæ pœnas deguſtat. Doctorum examen ſubit, & ab illis mirum in modum probatur.

CUm ad altiſſimum gradum perpetuæ unionis cum Deo Roſa aſcendiſſet, atrocia tenebrarum intervalla pati cœpit indies, quæ ſolidis plerumque horis eò miſeram deprimebant, ut ſæpè neſciverit, in Tartaro ne eſſet, an in diro carcere ignis purgantis: adeò nulla ſuaviſſimi Numinis recordatio, nullum ſolatij veſtigium aderat menti. Accedebat pœnarum in cumulum memoria nebuloſa præteriti amoris quo Deo adhæſerat aliquando, at nunc eundem nec noſſe, nec diligere ſe poſſe arbitrabatur, imò veluti peregrinum, alienum, extraneum, vixque de fama notum eminus, & raptum ſuſpiciebat: videbatur muro adamantino obſtructum effugium, ut nusquam pateret huius labyrinthi exitus; quare vix erat, quo ab æterna pœna damni ſuam infœlicitatem Virgo ſecerneret. Triſte ſolatium venabatur à ſpe proximi interitus, at tunc animæ immortalitas importunè occurrebat, quæ illam æterno terrore miſerè lancinabat. Per ipſos quindecim continuos annos quotidie ſemel in hanc deſolationis caliginem demergebatur integra ut minimum hora: iterum

rum tabeſcebat in malis, & Roſa tota jam ſpineam ſemetipſam ſauciabat. Demum ea fuit horribilium figurarum acerbitas, ut Virgo tametſi ad quidvis ferendum impavida , unicum hunc amariſſimum calicem à ſe transferri enixè petierit, nam durius illi erat ab amore Domini deſinere, quàm interire; cùm enim quod corpori eſt anima, hoc ſit amanti animæ Deus, deerat illi quotidiè, abeunte Deo , vita nobilior. Vix tandem reperti Theologi, qui de hoc prodigioſo mentis angore quippiam certi præſumerent definire. Fuere qui deliria, aut inſomnia, qui lemurum ſpectra, vel dæmonum præſtigias, qui fumantis atræ bilis paroxyſmos interpretarentur. At illa omnia modeſtiſſimè devorabat, incuſans inopiam ingenioli ſui, quòd implexos animi motus explicare non poſſet. Nitebatur ſubinde ſimilitudinibus adumbrare dolores ſuos; at ſi ignis noſtri cruciatui conferrentur; ridendam eſſe comparationem dicebat. Se longè à Deo ſitam in regione diſſimilitudinis, obrutam puſillanimitate ſpiritus, & tempeſtate, de qua loquitur David, Anathema ſibi videri à Chriſto, veluti Paulus optabat: eum demum ab horridis illis imaginibus ſibi dolorem inferri, qui millies vitam, animamque ſibi rapuiſſet, niſi prodigiosè à Deo conſervata fuiſſet. Creditur ſancta Catharina Senenſis aliquando idem perpeſſa. De Beato certè Henrico Suſone id compertum tradit hiſtoria. Sæpè illi erat an-

te oculos Christus Judex vultu asper, & horrendo tonitru intonans illud : Ite maledicti. At compulsa aliquando fateri num post tenebrosam eclipsim Sponsus illustraret animum suum, ingenuè fassa est, illicò totam simul animam collucescere, & inflamari, & in sinum divinitatis iterum volare; totam se transformari in Dilectum suum, immobiliter in Deo radicatam sibi videri, & illius gratia solidatam, adeò ut certò sciret, quod nihil unquam se à Christi charitate separet. Quamvis autem arcanum gratiæ lumen certitudinem illi indidisset, rectam semitam esse per quam ibat, tamen modestissima Virgo non præsumpsit recusare serium, perque intervalla repetitum examen vocationis, ac spiritus sui. Præter illos, qui sacris illi erant à confessionibus, intimas ejus animæ latebras pervestigârunt alii, sapientia & religione singulares, tum è sacra sancti Dominici familia, tùm è Societate JESU, tùm Doctor Joannes de Castillo sanctitate nobilis Vir sæcularis. Ibi post diuturnam, & sæpiùs iteratam quæstionem, hæc præcipè compererunt. A prima pueritia, Rosam cœlestes stimulos, & tranquillum orandi spiritum concepisse, adeò ut nihil illi dulciùs esset, quam loqui cum Deo, ac Divinis inhiare. Ad duodecimum usque annum ætatis se vario inter orandum tenore, subinde cum imbecilitate corpusculi, cum somno & mentis evagationibus luctatam fuisse, plerumque tamen animo libe-

libero, & quiete perrexiſſe in Deum, & ab illo tempore expertam ita ſe divinæ pulchritudini affigi, ut neque ſi ſponte conaretur, aliò mentem detorquere poſſet, neque phantaſmatum intercurſu, nec occupationibus ſenſuum externorum divelli à complexu dulciſſimi Numinis: radiare in animæ ſuæ penetralibus præſentiam propitiæ divinitatis, & hac deprehenſa nulla ſe poſſe alia re oblectari. Interrogata, nùm quos de myſtica Theoria legiſſet libros, negavit inops Virgo, imò ne nomen quidem, ſi quod proprium eſſet hujus intuitivæ orationis ſibi innotuiſſe. Quæſitum ab illa eſt quanto ſudore pugnaverit in pravas animi inclinationes; at illa, vix ſe meminiſſe talium certaminum, reſpondit, & ab infantia propenſione quadam innata complexam eſſe virtutem. Si quis autem indeliberatus motus nixus fuiſſet aſſurgere, repente ex apprehenſione divinæ præſentiæ citra conflictum evanuiſſe. Num quid ſolatii caperet ex rebus creatis, quando animum contemplandi labore feſſum nonnihil remitteret, interrogata, negavit, ſe poſſe rebus perituris exhilarari, etſi ad momentum conſpectum perderet amantis Dei, id ſibi videri atrocius quavis gehenna: horrendas porrò imagines, pavoreſque quibus illam diximus agitatam, ſtatuerunt quæſitores fuiſſe experimenta pœnarum, quibus in purgatorii carcere torquentur animæ. Quando verò nulla ſpes evadendi illi affulgebat, quodam

æternitatis fumo, & horroris inferni caligine obtenebratam fuisse; ne virguncula tàm prodigiosis ditata muneribus aliquando superbiret, utque illius amor hoc igne purgatus vehementiùs inclaresceret. At adacta pro imperio aperire, qualiter sibi post illas inferni tenebras esset, suffusa rubore, quem metus ac pudor accenderat, dixit humili & intercisa voce: Plerumque post illas tenebras ostendi sibi humanitatem Christi, nunc virili, nunc infantili facie, sæpius & Virginem Matrem, & hanc diutiùs obtutui suo indulgeri: hinc robustum gaudium super omne gaudium, hinc experimentum cognationis divinæ, hinc vitam & alacritatem omnium affectuum oriri. Deniquepost omnia sagacissimè explorata; hæc omnium quæsitorum sententia fuit: Tutissimam esse viam, qua Virgo ambulabat, nullam hic subesse vaferrimi dæmonis imposturam. Aliqui Theologi præstantissimi auditis, quæ de Augustissimo Trinitatis mysterio, de hypostatica Verbi Divini unione, de libro vitæ, ac prædestinationis, de natura Gratiæ, aliisque fidei secretis arcana promebat Rosa, neque par acumen illius fœminæ ingenio, neque ullam mentem liberalius à Patre luminum illustratam se cognovisse professi sunt, & manifestè patuisse altiorem spiritum, qui in Virgine loquebatur. Præcipuè verò cœpit omnes admiratio, quòd ab infantia ad gradum unitivum ascenderit absque eo, quòd pur-

purgativum vix attigiſſet; quodque in horrendo illo tenebrarum tormento quaſi certaverit cum Deo, triſtiúſne ille affligeret, an illa vellet affligi; adeoque non ſolùm ferendo fuerit, ſed & quotidie triumphaverit. Sanè apud omnes quotquot Limæ tunc aderant, & aderant multi conſummatæ virtutis fama celebres, invaluerat conſtantiſſima opinio, Roſam ſpiritu Dei agere, & agi, & ſapientia cœlitus infuſa gubernari. Quædam Sanctitatis nomine celebris fœmina, ſicubi cum ea concurriſſet, flexis humi genibus repugnantem excipiebat, & eodem corporis habitu ad eam litteras dabat, ac ubi Roſa veſtigium fixerat, geſtiebat os & oculos applicare.

CAPVT XI.

ROSA, cum Chriſto, Deipara, & S. Catharina Senenſi familiariter, jucundè, aſſiduè deliciatur, domeſtica tutelaris Angeli conſuetudine fruitur, variè luctatur cum dæmone ſemper victrix.

NOn ſolùm poſt internas animi nubes divini ſolis manifeſtus vultus Roſam exhilarabat, ſed aliàs quàm ſæpiſſimè videndum ſe præbebat amantiſſimæ Virgini: dum ſacros Roſa libros percurreret, parvus Amor vix digiti ſtatura procerior obambulabat paginas paſſu

levissimo, & interim sereno, suavíque obtutu Sponsæ suæ blandiebatur: dum telas consueret, laborantis pulvillo quietissimè insidebat, arridebat ridenti, breves protendebat ulnas, velut offerens amplexum; omníque gestu, ac motu protestabatur amorem suum: has verò delicias frequentes Rosæ obtigisse, imò ferè quotidiè, argumento est, quòd si ille tardebat, Sponsa querulis vocibus lamentabatur, utque amor Poësim docet, suas querelas familiari metro illigabat. Ex gutturis dolore aliquando laborantem Sponsus invitavit ad ludum, & victrix Rosa suos mitigari dolores poposcit, & impetravit. Divinus verò collusor jacturam non ferens ludum instauravit, & cum illi prosperè alea cessisset, & victoriæ præmium quæsivit, augeri tolerantiam Rosæ, ideoque primos illius dolores geminavit, Hoc dum blandè, modestèque narrat Matri, ne illa ob suam ægrimoniam contabescat, visa est aliquamdiu vultu Angelico radiare. Aliàs cum in hortensi cella nocte concubia viribus destituta fomento indigeret, sui lateris ambrosiam delibandam cordi Virginis Christus obtulit, uti quondam Catharinæ Senensi, cujus proinde Virginis non alumna solum fuit, sed etiam Collactanea. In illustris fœminæ domo post sancta colloquia de more secessit ad orandum, & septennis puella juxta Rosam vidit Puerum JESUM multicolori amictu indutum, & radiis co-

corufcantem. At in aliis ædibus Ifabellæ Mexiæ vifus eft divinus infans confertis cum illa manibus in porticu obambulans mifcere colloquia, hærere in Sponfæ vultu, tanquam rerum omnium oblitus, & quacunqne fixiffet pedem, improvifo lumine fulgebat pavimentum. Quid quòd mutui amoris adeo follicitus erat Sponfus divinus, ut ne florem quidem in confortium venire pateretur. Invenit aliquando Rofa eradicatos flores, quos in horto ftudiofiùs alebat, & ob id dolenti Chriftus occurrit, ac dixit: An non ego flos campi melior quovis Paradifi floreto? Flos es, ac flores amas! Mihi tuos amores indulge. Ego illos eradicavi, ac projeci. An non hæc fidem faciunt vifioni fœminæ cujusdam religiofiffimæ, cui proteftatus eft Chriftus, à fe Rofam geftari in penetralibus cordis, feque viciffim in ejus virgineo pectore tranquilliffimè habitare. At Cœli Regina quàm frequenti alloquio, afpectuque Rofam dignaretur, vel ex hoc intelligi poteft, ut paucis multa complectar, quod cubiculariæ officia illi exhiberet, manè Virginem à fomno excitando. Illam à multo tempore deftituerat neceffarius fomnus, cui conciliando moderatores animæ præcepêre vefpertinum lactucæ, ac foporiferorum feminum ufum; fed cum vix hæc inducerent quietem dum inftabat hora furgendi, cruciabatur Rofa, quòd ad præfcriptam horam evigilare non poffet. ErgòDeiparam ftel-
lam

lam matutinam vocavit in vota, quæ cum immineret hora ſurgendi, aderat conſpicua, & voce nectarea dormientem compellabat his vocibus: Surge ad orationem, filia, ſurge nam inſtat hora. Cùm aliquando Roſa in lectulo conſediſſet, ſed prægravante ſomni pondere in cervical eſſet relapſa, redivit Auguſtiſſima excitatrix, niveaque manu pulſavit dormientis latus, Surge, dicens, filiola, ne pigriteris. At illa vice Roſa abeuntem vidit à tergo Deiparam ſuſpenſis veſtigiis, cujus aliàs materno vultu ſolita erat impleri, illam cominus intuita, uti faſſa eſt, deque facie ad faciem. Ex quo ſemel à Chriſto data illi fuit Magiſtra Catharina Senenſis mutua harum Virginum colloquia, tam amica, ac crebra fuerunt, ut veluti in Moyſi vultum poſt divinum conſortium ſic ex vultu Catharinæ in Roſæ faciem lumina tranſiverint, quæ hanc illi per oris lineamenta propemodum aſſimilarint. Hinc apud omnes Roſa altera Catharina Senenſis dicebatur, præcipuè ab obitu, cum illius facies in feretro videnda omnibus patuit. Cum tutelari Angelo domeſtica illi neceſſitudo interceſſit, illum legabat ad Sponſum, ſi fortè hic hora conſueta non adfuiſſet. Nocte quadam in Eremo ſua ſenſit vires ex improviſo languere; ideo redivit ad Matrem, quæ inſtantis deliquii ſigna notans in filiæ vultu, juſſit ancillæ, adire ſubitò vicinum propolam, & emere libum Indicum, quod Chocolatam vocant. At Roſa ro-

ga-

gavit Matrem, ut ſumptui parceret, affirmans, ſibi potionem illam non defuturam. Subirata Mater, Ancillam urgebat ad opus. Sed Virgo, mox, inquit, aderit è Quæſtoris domo, qui calentem deferet Indorum ambroſiam. Et quis hoc noctis Quæſtorem admonuit de imminenti deliquio tuo? addebat Mater. Cum ecce Quæſtoris ſervus vas affert argenteum calenti Chocolata plenum. Attonita parens obedientiæ vinculo filiam adegit, ediceret, unde compererit, affore ſibi remedium. At illa ſubridens, ſæpè me, inquit, hujusmodi dignatur officiis Angelus Tutelaris, illum miſi, qui admoneret Quæſtoris uxorem de medela qua indigebam. Solebat Mater ante mediam noctis horam aperire oſtium horti, ut inde filia ſe domum reciperet. At quondam oblita cum eſſet, Roſa per feneſtram Cellulæ ſuæ vidit umbram candidam motu decoro agilem, aſpectuque non injucundam, quæ virginem, ut ſe domum verſus ſequeretur, invitabat. Agnovit illa ſub umbra latentem Angelum ſuæ cuſtodiæ deſtinatũ, cumque illo ſe dedit in viam, ut ad horti januam pervenêre, hæc ad umbræ tactum ſponte patuit. Sed & aliorum Tutelares Angelos ſibi ad nutum habuit obſequentes. Exemplo ſit vir quidam è religioſa familia, qui peregrè profecturus Rôſæ preces flagitavit pro itineris periculis divertendis; At cùm diu iter tutiſſimum habuiſſet, in Truxilli convallibus gravia quæq;

per-

perpessus est, ac deinde Limam regressus cum Rosa conqueri cœpit, quòd se destituisset: Virgo id accidisse dixit, quia non ille tunc fuerat Peregrinus, qui esse solebat, & hominem admonuit de arcanis ei solummodò notis quæ non nisi Angelo internuncio Rosæ potuerant innotuisse. At quantum illam Sanctissimi Angeli amabant, tantumdem oderant furiæ tartareæ, quæ aliquando palam cum generosa puella certârunt. Ingentis molossi forma semel in horti cella per tenebras aggressus est Rosam malignus Tenebrio; pertentavit irrito morsu virgineum corpusculum, quamque discerpere non poterat, diù raptavit per solum, quousque Rosa his vocibus: Ne tradas bestiis animas confitentes tibi, hostem egit in fugam. Fuit, cum ex insidiis adrepens Cacodæmon improvisum ei colaphum incussit. Cum saxum in eam libravit eo connisu, ut euntem ad humum affixerit: Cum in secreta ædium parte orans Rosa, vidit in prægrandi Sporta teterrimam belluam licentiùs tumultuari, ac dedignata qualicunque solatio lucis uti candelam extinxit, & hostem in arenam provocavit. At ille Gigantea mole prosiliens per humeros corripuit Virginem, strinxit, contorsit, quasi laceraturus obluctantem: & omnia quidem puellæ ossa commolita videbantur, nervique distracti, at infractus animus risit furentem Cyclopis insaniam. Animadversum est, frequentes hos Virgini fuisse

ſe, agones, nec unquam formidinis ab illa ſenſum expreſſiſſe, quando feroci vultu animorum prædo irruebat. Sed aliquando cum in horto ſpecie formoſiſſima ac penè mutatus in Angelũ lucis illi aſtitiſſet, & procum ageret, à nobili fuga victoriam quæſivit illicò Roſa, & in propinquo porticu ferrea catena correpta nudos ſibi humeros flagris acerbiſſimis cruentavit, interque ſanguinis, & lachrimarum rivos de Sponſo conqueri cœpit quòd ſe tunc deſtituiſſet. At ille manifeſta luce conſpicuus Roſæ vultum exhilaravit, ac dixit. Ni tecum ego fuiſſem, tune victoriam reporraſſes? Germana planè ſunt hæc iis, quæ Sanctæ Catharinæ Senenſi in certamine ſimili contigerunt, cui Virgini collata munera Sponſus in Roſam quoque congeſſit: velut etiam mirabile donum internoſcendi ſinceras viſiones ab illuſionibus Sathanæ, quo floruit à pueritia, at tunc temporis eruditè recenſuit regulas diſtinguendorum ſpirituum ab effectibus, quos in anima pariunt: Has olim Chriſtus Catharinam docuit, hæc Roſam, quæ ſuum adeò Magiſtram expreſſit, ut ſi ad Indos acceſſiſſet fama erroris Pythagoræi de transmigratione ſpirituum, quamplurimi crediſſent, Catharinæ animum in Roſæ corpus ingreſſum.

* *
*

CAPUT

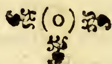
CAPVT XII.

ROSÆ persecutionibus, morbis, ærumnis pressæ prodigiosa tolerantia.

ROsis connascuntur spinæ. Nonum ætatis mensem attigerat, cum lactanti matri aruerunt ubera, reque angusta domi prohibente conductam nutricem, liquidiori pulte supplebatur lactis inopia, diducto parvulæ ore non sine cruciatu, sed sine lacrymis, quinimò Rosa sui pollicis inutili suctu tacita fraudabat famem. Vix pedibus ingredi cœpit, cum ob muliebrem Aviæ Matrisque de Isabellæ, Rosæque nomine controversiam, utriusque persecutionibus se vidit implicitam, excepta virgis ab avia, si ad Rosæ nomen, à matre, si ad Isabellæ, respondisset. Ut suavis erat indoles filiolæ, sic aspera conditio Matris quæ Rosam ob eximiam modestiam, perpetuas preces, ac sæculi fugam, non convitiis solùm, alapis, pugnis, & calcibus, sed & nodoso baculo ex malo cydonio delumbabat, præsertim post grande crimen præcisi capillitij. Nec mitiores in eam domestici ob continuum commercium divinorum, & ferè nullum alimentum, quo patebat, humanis viribus eam vivere non posse, vocabant Rosam, in suspicionem fictæ sanctitatis, eique minabantur, brevi rapiendam ad sacrorum Quæsitorum tribunal.

bunal. Exultabat interim Roſa videns per ipſas Catharinæ vias ire ſe ad Sponſi unionem, & ab illuſtri fœmina interrogata, cur à Seraphica Magiſtra ſua non quæreret ab his ærumnis effugium, (namque apud omnes in comperto erat, Roſam quæcumque vellet, à Catharina impetraturam:) pluris ſe facere dixit, ſuæ Matris doloroſa ſtigmata, quam delicata ſolatia, eò quòd puderet Crucifixi ſponſam, vel per momentum cruce viduari. Et hæc quidem prægrandis nunquam, aut rarò illi deerat; namque vacantem ab externa, ceſſantique foris perſecutioni agminatim corporis ægritudines ſuccedebant. Ex dira nervorum attractione triennium lecto decubuit cruciatu immenſo, gemitu nullo. Mirum quot ex diverſis, oppoſitisque cauſis in Virginem morbi irruerent, terni, ſimul, & quaterni, nullo ſuppoſito in exſucco, aridoque corpuſculo ardoris pabulo. At non ab intemperie humorum, ſed à benevola Sponſi manu, ut ipſa probè ſentiebat, hiſce agonalibus bonis provenientibus. Sanè confeſſa eſt aliquando putare ſe nullum alicujus partis, aut membri ſupereſſe cruciatum, quem ipſa non ſenſerit. At ne primus quidem impatientiæ motus unquam obrepſit, qui affixam divino beneplacito, vel latum unguem detorqueret. Cum angina, cum aſthmate, cum iſchiade, cum pleuritide certandum illi ſæpiſſimè fuit. Stomachi, pericardij, inteſtinorum dolo-

res frequentes convulſiones invehebant:febres, easque contumaces aſſuetudo verterat in jocū, non item articulares manuum, pedumque fidiculas, podagram, chiragram, arthritidem domeſticam præcipuè familiam epulonum, quæ impranſam, & incænatam Roſam frequentiſſimè inſederunt. Illa inter extremos dolorum laniatus, benè ſibi eſſe perpetuò dicebat, & Sponſum tantummodò alloquebatur his vocibus: Domine, auge, auge dolorem dummodo augeas, & amorem. Quàm verò ſuæ Roſæ precibus obſequeretur Sponſus divinus, oſtendit mirabili, celeberrimaque viſione, qua ſupra geminos arcus lucis immenſæ, Chriſtum librantem aurea lance hominum tolerantiam, ſuaque munera illis collata in præmium, aſpexit, eundemque ſuum regem audivit elata voce commendantem pœnas. conſtanter ab hominibus devoratas; & aſſerentem non alia, quàm crucis ſcala ad cœlum eniti homines poſſe. Tunc validiſſimus impetus Roſam invaſit proſiliendi in forum, & ærumnarum pretium celebrandi, divinæque gratiæ, cujus mirabilem pulchritudinem, & vim, qua conſtituit animas deiformes, apertè viderat. Hoc præparavit Roſam ad ultimos paralyſis dolores, qui præmaturam ei mortem intulerunt.

CAP.

CAPUT XIII.

ROSÆ ardentiſsimus erga Sponſum amor, variis indiciis manifeſtus: Impetratum ab illa miraculum ſudantis imaginis, ut Chriſtum omnibus amandum perſuadeat.

QUanta in hujus Virginis corde flagraret Æthna divini amoris, palam aliquando fecerunt ſplendores, & flammæ ab orantis vultu ſcintillantes. Viſa non rarò eſt evibrare per os, oculosque lucidiſſimum ignem, præcipuè dum funderet preces. Ejusdem ardoris indices erant ignita ſuſpiria, quibus perpetuò divinum cordis æſtum ventilabat. Ardentes perpetuò precatiunculas jaculabatur in cœlum, quas operæ pretium eſſet hic apponere, namque plurimis uſu fuere non ſine maximo divini amoris incremento. Omnia Roſæ colloquia, ſalutationes, reſponſa, amoris divini mentione condiebantur. Unicum illi ſolatium erat, de amore divino aut audire, aut loqui, omne aliud argumentum, comi dexteritate huc inflectere. Tunc Virgini aliàs taciturnæ præſtò erat facundia mirabilis: fulgurabant oculi, & ex cordis abundantia loqui linguam manifeſtum erat. At cum in privato Oratorio ſolvebatur in preces, gratiſſimum erat audire invitantem ſingulos ordines creatarum rerum ad amorem divini

Conditoris. Duabus ac tribus horis eidem insistebat, & clam audiebatur à multis, qui viderunt arripientem non rarò pendulam è pariete citharam, tactuque chordarum temperantem impetum vocis, & excepta sunt hæc verba ab illa numeris illigata.

En inter Flores pulchrescis, & inter Olivas
Iesule, nec molli spernis adesse Rosæ.

namque Matre Oliva, & Patre de Floribus nata erat. Vehementissimi amoris comes, ac testis zelus virginem adurebat, ideoque otiosos in templo fabulantes admonebat officij: Non erant domi, qui coram illa quiddam ineptum proferrent, veriti fulmina Virginis divinas injurias non tolerantis. A prima pueritia si fortè audivisset sorores amatorium quid concinentes, uberrimo fletu testabatur dolorem cordis exulcerati. Lacrymas, quia unicè ad ærarium Dei pertinere didicerat, namque illis emitur cœlum, nolebat aliò à quocunque profundi, ideoque cum fortè vidisset Matrem plorantem: Quid, inquit, prodigis gazam Numinis thesauro referendam? Quotiescunque verò suum Deum ab aliis coli animadverteret, triumphabat immenso gaudio, & aliquando cum redivisset ad cor fœmina è sacro Cœnobio profuga, Rosa miris lætitijs incessit, festumque diem egit, perinde ac si totius Americæ sceptrum ad illam devolutum fuisset: Deusque, ut Rosæ gaudium inten-

tenderet, oſtendit ei ſanctitatem inſignem, quam adeptura olim erat pœnitens Sanctimonialis. Habiturus aliquando erat ſolemnem Concionem Confeſſarius Roſæ, quem repentè febris invaſit. Reſcivit id Virgo, & precibus contra ſe invitavit Concionatoris febrim, futurique eventus certa virum admonuit, præſtò illi fore vires, ſe verò coquendam febri non ſua. Quod reipſa contigit Roſæ, ut olim ſanctæ Catharinæ Senenſi. Propagandæ gloriæ divinæ ſtudio innumera excogitabat indies, quæ hominum pietatem accenderent: velut inter cætera novam artem conficiendi veſtes infanti Deo, offerens pro induſio, faſcia, ſtragulo, fimbriis, crepundiis, precationes, jejunia, verbera innumera. Quod nobile inventum quàmplurimi amplexi ſunt. Hanc autem ſui amoris amplificandi ſollicitudinem ingenti miraculo probavit Deus. Anno hujus ſæculi decimo ſeptimo, decima quinta Aprilis die, cadente Sole, Roſa cum uxore, & filiabus Gundiſalvi Quæſtoris effuſa in preces ante pulcherrimam Servatoris imaginem, vehementiùs amoris ſtimulis concuti cœpit, jamque nec voci temperare poſſe, ſed erecta in pedes fervidiſſimè affari ſuum Deum, eumque obteſtari, ut ignita pharetra excuſſa mortales omnes ſui amoris telis vitalibus vulneraret: Cum ecce puella Quæſtoris filia videt Servatoris vultum ſudore madidum, in argumentum amoris, quo flagrabat amantiſſimus

 Deus,

Deus, quemque in Rosæ gratiam indiciis illis profitebatur, ut pares hominum corporibus flammas accenderet. Mox puellæ mater, tùm genitor, deinde Religiosi viri, tandem Angelinus Medorus, qui sacram effigiem coloraverat, aliique plurimi viderunt copiosas sudoris guttulas ad instar minutissimorum unionum tota sacratissimæ imaginis facie conspicuas lucere, ac prominere. Subnasci aliis alias, mutuoque attritu solvi in fluxum, ac diversis lineis per capillos, & collum decurrere, quoque detergebantur magis, eò magis erumpere, rivosque rivis succedere: & hoc ostensum supra quatuor horas produci, nullo colorum, aut venustatis detrimento: imò adaucta interim pulchritudine vultus divini. Chrystallini humoris claritas, odor nullus, & alia quamplurima examina, palam fecere, non inesse humori pinguedinem aliquam ex coloribus oleo temperatis, sed omnes naturæ, atque artis industrias à tali prodigio longè abesse. Proscenium illud amoris divini reciprocos hominum amores invitantis Rosæ vota implevit: namque omnes, qui spectaculo interfuêre, novis, acutis, insolitis divini amoris stimulis sub illius intuitu vulnerati sunt. Neque hic stetit miraculum, sed alterius partu suam certitudinem asseruit; namque Ro- ipsa lapsu fortuito ad terram allisa graviter offenderat, adeò ut Chirurgi metuerint, aut mancam Virginem ea parte fore, aut curationis

re-

remedium diuturnum incertumque. Roſa certa recuperandæ ſalutis, ſi goſſipium divino ſudore madidum brachio admoveretur, tamen cupida fruendi diutiùs doloribus ſuis, id non eſt auſa, niſi ex Confeſſarij præſcripto. Tunc verò tractu prævalido ſentit redire ad ſuam ſedem diſtortos nervos, detumeſcere pulpos, diſtringi muſculos: attonitis ad hæc Chirurgis, qui de intractabili brachio, & in omnem medelam contumaci, jam propè deſperaverant. Præter illa, quæ innuimus, Roſæ prodigia, imperium in belluas, arboresque, & in ſpiritus ipſos, intuitum cordium, & abſentium rerum, manifeſta alloquia præſentis Dei, prodibit brevi aliorum uberrima appendix, ſtatim atque licuerit, ex lege ſacrorum Rituum.

CAPVT XIV.

ROSÆ cum imagine Deiparæ familiare conſortium: in divinæ Crucis ſignum Religio: Mutui honores, quibus illa, & S. Catharina Senenſis ſe proſequuntur.

ANte centum & ampliùs annos imago Deiparæ Virginis, cui à Roſario nomen eſt, Limæ cultum accepit: Ex illo Roſeto ver naſcentis fidei in eas terras ſeſe latè diffudit. Ad hujus aram Roſa perpetuò procumbebat in preces, mira lætitia geſtiens, & ſuam Divam loquenté va-

varia ſerenæ frontis eradiatione, veluti quibuſdam nutibus tàm perſpicuè percipiebat, ut nulla verborum facundia meliùs præſtare id poſſet. In filioli quoque divini vultu velut animato libro reſponſa diſtinctè legebat, veluti ſi picta cerneret, vel multis characteribus exarata. Hunc deperibat: hujus ad intuitum novo calore perfundebatur, & gaudio, videbatur enim cœleſtis Infans brachia foras protendere, veluti in amplexum Roſæ procurſurus. Fama erat illam omnia impetrare quæcunque ante ſacram imaginem à Cœli Regina flagitaret, ac tanta ſecuritate rerum eventus pollicebatur, quaſi conceſſæ gratiæ diploma præcepiſſet. Colebatur in domeſtico Oratorio altera Dei parentis imago, in qua Roſa videbat omnia ſpirare, ac vivere, & aliquando cum pia matrona ante illam narraret prodigia, quibus Virgo in Atocha clientes ſuos à vitæ diſcriminibus eripuerat, Roſa proſpexit imaginem edentem ſigna inuſitatæ lætitiæ torquentem oculos benigniſſimo nutu, auguſtiùs radiantem. Porrò ſacellum Roſarij quovis die Sabbathi floribus exornare conſueta, quos in horto educabat, nunquam hoc ſolatio deſtituta fuit, quamvis perfrigida rigeret, aut ardens eſſet anni tempeſtas. Sed pulchriùs induebat ſpirituali veſte Reginam ſuam, tunicam, ſyrma, coronam, & alia ornamenta, jejunijs, inflictis ſibi verberibus, & precibus innumeris componens. Præaltam crucem

in

in hortensi sua cella extantem piis complexibus perpetuò stringebat: ubicumque divinum hoc signum incurrisset in illius oculos, pulsu validissimo sua præcordia agitabat, sive in fortuita trabium commissura, sive in decussatis sepium bacillis, in vectibus, in ipsis demum festucis, ac paleis occurrisset, illam sine attenta veneratione nunquam præteribat: Libanotim, vulgo Roremmarinum, alebat in horto, cujus tres, arbusculæ in crucis formam coibant: unã ex his Proregina dono quæsivit, sed apud illam cespes illicò exaruit, & idcircò Rosæ manibus iterum insitus, post quatuor dies pulchrior solito reviruit. Circumferre sanctæ Catharinæ Senensis imaginem quotannis solebat pium Sodalitium illius cultui consecratum. Cujus Divæ statuæ coronis, floribus, & multo fulgore gemmarum adornandæ Rosa quoad vixit destinata fuit, quo in munere temperare sibi à lachrymis, ab osculis, ab alloquiis præ ardore non poterat. Oh si præsto mihi esset pecuniæ vis non exigua, dixit aliquando, ut pulchriori amictu te induerem optima Mater: & ecce illicò adfuit, quæ ab illustri fœmina nummos attulit, Rosæ votis designatos. Visus non raro fuit sacræ imaginis vultus insolito splendore radiare. Floruerunt ad imperium Rosæ caryophylli, quorum pridie ne nodi quidem apparuerant in florem erupturi: Ac tres vernarunt, quot sibi Rosa jusserat afferri. Francisca de Mon-

 toia,

toia, quæ ſacrum Catharinæ ſimulachrum exornaverat, Roſæ beneficio incolumis evaſit ab igne ſulphurato, qui oculum ipſius incurrerat, & reſiliens incendit veſtes alterius fœminæ, quam corripuit. Ipſiusmet Roſæ dexteram aliquando horrenda arthritis invaſerat, adeo ut intumuerit manus mirum in modum, nec digiti loco moveri poſſent. Ut verò Seraphicæ Matri ſuæ feſtivum habitum ſolito cultu componeret digitos forſicum anſulis immiſſit, cum id fieri præ tumore non poſſet, & alacritate mira gemmas, torques, monilia in ordinem diſtribuit, attonitis ad hæc Regio Quæſtore, illius conjuge, & medicis, qui divinitus id contigiſſe profeſſi ſunt.

CAPUT XV.

ROSÆ fervidus amor, & cultus in divinam Euchariſtiam pro qua ad Martyrum ſe accingit.

TER ut minimum in hebdomada divina Euchariſtia reficiebatur, quinquies non rarò, & aliquando in ſingulos dies, præmittebat ſemper magno gemituum, & lachrymarum apparatu ſacramentalem confeſſionem: pridiè aſperiùs cruentabat corpuſculum flagellis, rigidoque jejunio, & hoſpitio divino tàm pretioſis ignitarum aſpirationum odoribus cordis habitaculum adornabat, ut ſi per totum vitæ ſpatium

um illa tantum vice exceptura eſſet amantem Deum. At dum procumbebat ad Angelorum menſam adeò divini amoris igne flagrabat, ut facie præſeferret cordis incendium; hæc enim coruſcabat adeò, ut Sacerdotibus terrorem incuteret: Cœleſti ſplendore ſæpiſſimè perfuſa, Angelica non rarò forma, radios etiam emittens apparuit religioſis viris: & ipſa Virgo à Confeſſariis juſſa indicare mirabiles effectus, quos in animo ſuo divinum hoc Sacramentum pariebat, in ſingulis verbis hæſitabat, cauſata vocabulorum inopiam; tamen, immigrare ſe quodammodo, dicebat, in ſuum Deum, & gaudio tam immenſo recreari, ut profectò nulla jucunditas mortalis vitæ comparari poſſet illi, qua mammilla Regum, pretioſum hoc convivium ſuam ſecum quodammodo divinitatem partiebatur. Accedebat robur, & ſaturitas prodigioſa, adeo, ut, cùm ſæpè dum templum adiret ex pridianis jejunijs, flagris, ac vigiliis feſſa in angiportis hærere cogeretur, divino refecta pabulo domum rediret alacri paſſu; præiret Matrem veluti ſi ambulandum ſibi eſſet ad montem Oreb in fortitudine cibi illius. Ut verò corporis ſaturitatem à paſtu Euchariſtico acceperit, patuit domeſticis; namque reverſa domum ab epulo divino, recta feſtinabat ad ſecretum cubiculi, & ibi ad ſeram uſque noctem incluſa perſtabat in ſponſi complexibus. & rogata cibum ſumere pridiano exhauſto jeiunio, reſponde-

debat: præ ingenti ſatietate à menſa Domini, alium ſe cibum admittere neutiquam poſſe, & aliquando per octo ſolidos dies altaris Sacramento paſta ab omni prorſus corporali alimonia, veluti Sancta Catharina Senenſis, abſtinuit. Tanta verò religione venerabatur hoc Sacramentum, tàm ardenter amabat, ut quotiescunque illo recreanda erat, Miſſæque ſacrificiis intereſſet omnibus à ſummo manè ad meridiem uſque, ne vel ad momentum quidem oculos ab ara deflectens, aut ſupercilia unico nictu demittens, licet noti, ignotique ante illam tranſirent, & ferè in oculos incurrerent. Cùm publica quadraginta horarum ſupplicatione adorabatur Sacramentum à populo, à manè ad veſperam uſque immota prorſus hærebat innixa genibus Roſa, oblita prandij, nec aquæ una gutta refecta: ſic per octo ſolemnes dies SS. Chriſti Corpori conſecratos, ſic ultimis quatuor annis, ubi feria quinta majoris hebdomadæ deduxerat ad monumentum Regem ſuum donec die paraſceves ad tabernaculum transferretur nec noctu inde decedebat, affixa tumulo, toto viginti quatuor horarũ decurſu, nec ſedere coram illo auſa, nec muro tantiſper acclinari. Sicubi audiſſet ad divinum Corpus adorandum ſigna dari, cor, & caro illius exultabant in Deum vivum, & vividior in facie color accendebatur. Jucundiſſimum illi erat ſuis manibus aptare lintea, pallas, & quidquid textile ad ſacram

Alta-

Altaris ſupellectilem ſpectat: pretioſos è filis ſericis flores effingere, & in hæc opera conficienda, ne diurni laboris penſo egeſtatem Matris fraudaret, noctis partem ſeponere. Denique pro Sanctiſſimæ Euchariſtiæ myſterio vitam effundere prægeſtiit. Cùm Batavorum claſſis Peruviæ littora popularetur, & ipſi jam Limenſi portui immineret, imò etiam in arenam proſiliiſſe milites dicerentur, Roſa, cæteris exanimatis, mirum in modum exultans, in templo ſocias hortari cœpit ad ſubeundum pro religione martyrium, & facie rutilante, veſtem, quà longior in terram defluebat, alacriter præcidit cothurnos, exuit, ut in brevi hac veſte magis expedita incurreret in hoſtes. Ex oculorum ſcintillis, ex impavidi vultus conſtantia, ex vivido tono vocis heroicæ animoſa virago leænam induiſſe videbatur laceſſens horam fatalem, & morti minitans pugnaciſſimè: Fervebat Virgini ſanguis effundi avidus: cum auditum eſt, receptui Batavos ceciniſſe; & voto ſuo fraudata Roſa torqueri cœpit ardentiori ſiti martyrii, cujus amore ſaucia, dolebat, ſe non illis temporibus natam, quibus gliſcebat tyrannorum furor in Chriſtianos, & ſæpè cum gemitu dicebat familiari Matronæ: Utinam idonea ratio, & modus occurreret, adornandi fugam ad barbarorũ provincias, & ibi ſanguinem pro Chriſto fundendi.

CAP.

CAPVT XVI.

ROSÆ eximius pro periclitantium animarum ſalute zelus, & ſtudium conſulendi corporali ſaluti proximorum ſupra modulum facultatum.

QUoties ad interiora meridionalis Americæ montana flectebat oculos cruciabatur medullitus, illachrymans perditioni tot Barbarorum: & cæteræ gentes Chriſtianis legibus non excultæ perpetua illi erant materia lacrymarum: Optabat viſceratim diſcerpi, ac retis inſtar obpandi voragini, qua tot animæ infelices ruebant ad Tartara: hortabatur Religioſos viros ardentiſſimis verbis, ut ad nunciandum Barbaris Evangelium feſtinarent: non hærendum, intonabat, in ſubtilitatum apicibus, in controverſiis verborum: projici ſcholaſticos labores, clamoſaſque diſputationes, ſi tantis parta ſudoribus eruditio proximorum ſaluti fideique propagationi non impendantur. Aſſeverebat, ſe niſi fœminam natura finxiſſet, decurſo ſtudio literarum adituram fuiſſe ferociſſimas gentes, quas vel in viam ſalutis reduceret, vel ab illis coronam acciperet mortis obitæ pro fide ſanctiſſima: ſtatuerat adoptare ſibi pupillum inopem, & deſolatum, quem in ſtudio virtutis, & litterarũ educaret ad laborem in converſione

ne gentilium ſubeundum. Uni ex Confeſſariis ſuis incerto, an expeditionem ad Barbaros ſuſciperet, obtulit dimidium operum ſuorum, quibus Divinitatis amorem demerebatur, ut alacrior ille ad excolendam vineam Domini feſtinaret. Quæ verò illi cura fuit, & zelus periclitantium Chriſtianorum? pro his quotidie cruenta ſibi verbera infligebat, dicens, ſi quo modo ſibi licuiſſet fungi prædicatoris officio opertam horrido cilicio, nudipedem, ſquallidam interdiù, noctuque ſe circumlaturam Crucifixi Servatoris imaginem per fora, per trivia, & lugubri clamore revocaturam ad cor homines à recta via deerrantes: at divini verbi concionatores fervida modeſtia admonebat officii, ut facundia inani, & inutilibus floribus, ac theatricæ oſtentationis cothurno poſthabito, animadverterent, conſtitutos ſeſe hominum piſcatores, qui flagitioſas animas eximerent ab ima Charybdi vitiorum. Et exemit ipſa Roſa nonnullas prodigiosè. Juvenem præcipuo genere, quàm moribus nobiliorem, qui amore pulcherrimæ Roſæ ſuccenſus ac deſperata ſpe nuptiarum, quærebat ſaltem occaſionem, qua oculos paſceret illius venuſtate, ideoque Roſæ Matrem convenerat, ut juberet à filia collaria ſibi aliqua ex pretioſo carbaſo elaborari. Advocata Roſa, ut ſtatueret, quot ulnæ melioris telæ, & undenam eſſent emendæ, divinitus edocta ſecretum, quod corde premebat Vincentius

Mon-

Montesius Venegas (hoc iuveni nomen erat,) illum sanctissimis verbis ad virtutem incendit, adeò ut sobriam, & gravem vivendi rationem instituerit, singulis ad minimum octiduis divino epulo refici consuetus. Fœminam præcipitis iracundiæ, ad tractabile pacis ingenium, instituta de tranquillitate animi suavissima concione revocavit, adeò ut fateretur recordatione mansuetissimæ Rosæ sopiri , quascumque flammas naturæ ignis accenderet. Religiosum virum cum morte luctantem, & formidine severi Judicis trementem confirmavit, oblato illi de suorum exercitiorum qualicunque censu quidquid moribundo deesset ad supplendam inopiam meritorum , ab obitu conveniri se petens à defuncti anima, si fortè indigeret ulteriori suffragio. Et divinitus Rosæ innotuit, illum quamprimùm regioni lucis adscriptam fuisse. Mirabitur profectò unusquisque pauperrimæ Rosæ funus publicis mendicorum ejulatibus, ac lachrymis celebratum fuisse, vociferante turba egenorum, suam sibi nutricem ac matrem fato immaturo præreptam: adeò palmas suas extendit ad pauperes, cum his dividendo eleemosynas, quas insperatò receperat. Fuit cùm octo dierum alimoniam sibi subtraxit, pro egentis cujusdam subsidio: cum triginta sex ulnas candidæ telæ sibi à Matre attributas ad sudaria, vela, mantilia , omnemque candidi nitoris supellectilem formandam pro arbitrio
suo,

ſuo, ſecretò donavit duabus Virginibus, genere, & virtute nobilibus, at pauperibus: fuit, cùm oblongum, & ad terram uſque demiſſum Matris pallium inopi cuidam Virgini donum fecit, & Matri conqueſtæ prædixit, pluribus illam à divina bonitate ditandam. Stetit promiſſis fides; namque poſt paucos dies ignotus homo quadraginta libras argenteas pro pallio coëmendo attulit Matri. Maria de Sala per famulum miſit ſericum ſubtegmen alteri conficiendo ſufficiens, & ſibi oblatas ad hoc ejusdem materiæ totidem ulnas Limanus Prædicatorum Conventus Roſæ matri deſtinavit. Nobilem Virginem egeſtate, ac morbo preſſam, putulenti cancri peſte nulli ferendam, intra paternas ædes recepit & medicas illi manus admovit ſedulitate tanta, ut brevi ad ſalutem revocaverit. Cujusque ſortis, aut conditionibus pauperes fœminas morbis affectas in domum patriam inferebat, neque tecti ſolùm, & ſtrati, ſed & medicinæ, ciborumque ſolatio egentes reficiebat. Iis abſtergebat purulenta ulcera, mundabat veſtes, lavabat pedes, nullo diſcrime Hiſpanos inter & Indos, Æthiopésque, nigros, & candidos. Nulla ægritudo tam putrida, nullum ulcus tam tetrum, cui Virgineas adhibere manus Roſa defugeret. Hac ambitione obibat mulierum valetudinaria, & præ cæteris horridas intuita, his eluebat vaſa, parabat edulia, lectulum componebat, nil dedignata, ſi vitiata ſanies

pannis suis adhæreret, quamvis cæteroqui munditiam amaret. Quinimò aliquando cùm extractum è vena cujusdam famulæ sanguinem, post biduum seroso virore, flavis, nigrísque maculis, ac sanie ramosa decolorem stomachus horreret, secessit in angulum, & ad instar Seraphicæ suæ Magistræ, totum illum, virulentum cruorem ausu heroico sensim epotavit. Et Rosæ charitas morte fortior non raró fuit, námque salutem redonavit ægris, quibus ministrabat. Inter alios Joannes Almansa nobilis vir decumbens impetrato Rosæ alloquio, in illius vultu majestatem Angelicam notavit: & hausta viva spe incolumitatis, solutus in somnum est, & integrè sanus evigilavit. Plura curationum miracula in aliud tempus differimus. interim addere libet, quòd vel ad bruta animantia Rosæ suavitas, ac tenera miseratio protendebatur. Erat Mariæ de Oliva Rosæ genitrici, miræ pulchritudinis pullus gallinaceus, cujus in tergore, & alis versicoloribus amœna plumarum varietas ludebat, & collum quædam veluti purpura incinxerat, adeò ut domi in deliciis esset. Sed cùm jugiter cubaret humi, nec unquam visus esset in pedes attolli, nunquam auditus cucurire, pertæsa Mater constituit illum jugulare, & mensæ comedendum apponere. Adstans Rosa, Canta, inquit, mì pulle, ne moriaris. Vix verbum protulerat, cùm sub oculis omnium repentè Gallus adsurrexit in pedes totum concla-

clave prætumidis passibus perambulavit, & hilariter cucurrivit; repetita quindecies intra quadrantis horarij spatium cantilena.

CAPUT XVII.

ROSÆ magna in Deo fiducia, crebrô in suis suorúmque necessitatibus explorata.

MIrificè afficiebatur verbis illis Davidicis: Deus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me festina: hæc sedens, stans, ambulans devotissimè iterabat. Tria potissimum erant de quorum assecutione dubitare Rosam non sinebat cœlitus concessa fiduciæ certitudo: primum æterna sua beatitudo, alterum perpetua, & nunquam interpolanda Dei amicitia, postremum, certum ex alto auxilium in quibusvis necessitatibus, ac repentinis periculis. Semel concussà est pavida formidine, circa prædestinationis arcanum omni animæ tremendum, sed illicò Dominus sic illius cor est allocutus: filia neminem condemno, nisi volentem condemnari: igitur ex hinc tranquillo animo esto. Exinde tam invicta fiducia cordi Virginis inhæsit, ut interrogata à Doctore Castillo, an suæ salutis certam notitiam divinitus accepisset, fateri compulsa sit: superna illustratione tempestivè se didicisse, quòd ab æterno electa erat ad cœlestem gloriam; quin et-

iam in ultimo decubitu cognovit ab omni purgantis ignis mora immunem ſeſe futuram. Dum hortenſem cellam incolebat, in mentis exceſſu vidit circa ſe undique ſolum conſperſum roſis, & miranti quonam pacto tam repentino vere tegeretur terra, parvulus JESUS apparuit, & Roſam blandè compellans, juſſit ſparſas roſas colligere: Lectas illas divino puerulo attulit, qui ex omnibus unicam in donum popoſcit, &; Hæc tu Roſa es, dixit, cujus providam curam aſſumo: Intellexit illicò ſapiens Virgo, quorſum tenderent verba ſponſi, & gaviſa, teneri ſe in dextera veluti Roſam electam, ſollicita quid agendum de reliquis eſſet, brevi conſilio ſubitaneum inde ſertum confecit, & cœleſti Infanti reverenter impoſuit, qui mox ſuaviſſimè arridens diſparuit. Pari certitudinis ſolatio fruebatur in ſecuritate gratiæ, divinæque amicitiæ, cùm cœlitus comperiſſet, in Sponſi favore ſe confirmatam, ut ne vel ad momentum dulci amicitiæ fœdere poſſet excidere. Aſſeveravit aliquando animæ ſuæ moderatori, faciliùs imponendum ſibi, quòd palea eſſet, aut ſaxum quàm quòd haberet Numen averſum. Eadem vis confidentiæ Roſam adversùs quaslibet mortalis vitæ difficultates armarat. Nil metuens obvios tauros ferociſſimos perſtitit ſæpiùs in veſtigio, matre fugam circumſpiciente, ſpondens immanes belluas innoxiè tranſituras; quod re ipſa bis contigit, non ſine admiratione omnium

um, qui præſens Virginis exitium metuebant. Ut verò ſperabat ſubſidia ad victum neceſſaria! Certior aliquando facta domeſticæ penuriæ, quia panes nulli ſupererant, arcam aperuit & plenam reperit panibus ultra domus illius morem candidis, azymis, ac ſaporoſis, teſtante figura inuſitata, & peregrina, hos aliunde prodiiſſe. Alia vice mel defuit, neceſſarium illis regionibus condimentum: bis, ter, experti, fundo tenus exhauſtum areſcere vas, filij retulerunt Matri; at illa Roſam legavit, quæ cupam invenit uſque ad ſupremum labrum recenti melle plenam; quod novo prodigio integris octo menſibus toti familiæ ſatis fuit in uſum quotidianum. Gaſparem Flores patrem Virginis premebat ægritudo corporis, animique mœror ob quinquaginta librarum debitum, cui ſolvendo non erat. Ut Virgo reſcivit, fudit in Templo preces, & domum redeunti vir planè ignotus involutam ſtrophiolo pecuniam patri neceſſariã porrexit. Ejusmodi peregrinis ſubſidiis pluries egena domus in gratiam ſanctæ filiæ recreata fuit. Quinimò erga locupletiſſimum Sponſum ea fuit Roſæ fiducia, ut auſu liberali Virgo pauperrima frequenter, & palam in ſe receperit, providere de toto ſumptu ad excitandum à fundamentis novum Sanctæ Catharinæ Senenſis Monaſterium, cuius erectio cœlitus promiſſa & oſtenſa illi fuerat, quodque tam ſeria fiducia ſpopondit, ut Mater faſtidio

impar, Roſam quaſi manifeſtè delirantem objurgaverit: Et ubi tibi ſunt, diceret, bis centies mille libræ argenti! At illa fidejuſſorem, inquit, habeo illum, in quo theſauri omnes. Sed hæc ſeorſim narrabimus.

CAPVT XVIII.

ROSA divinitus cognoſcit, ædificandum in Urbe Limana ſanctæ Catharinæ Senenſis Cœnobium. Eidem alia complura arcana Deo revelante patefiunt.

FLoret nunc Limæ numeroſum ducentis ſacris Virginibus Cœnobium ſub inſtituto ſancti Dominici, erectum anno ſæculi hujus vigeſimo ſecundo ab Illuſtri, & opulenta vidua D. Lucia Guerra de la Daga. Iſtud integro ante fundationem decennio nunc per ſymbola & figuras, nunc manifeſtè in propria forma, & typo, fuit Roſæ divinitus præmonſtratum: De illo tam ſecurè, ac fidenter loquebatur, perinde ac ſi conſtructum ante oculos haberet: Deſignavit perſonas, quæ illic Deo famulaturæ eſſent, ac inter has propriam Matrem: numerum diffinivit, locum prædixit, futuræ ibidem fabricæ plantam, ac ſyſtema in tabella delineavit, primum incruenti ſacrificij Myſtam nominatim expreſſit, primam futurarum Monialium Præfectam ex vultu agnovit, ſpiritu ſuo imbuit, oſcu-

ſculo pacis quodammodò initiavit. Nonnullis viſa eſt inſanire, cùm præcipuè Illuſtris fœmina, quam Cœnobij fundatricem fore vaticinata fuerat Roſa, ſuperſtitem virum haberet, & Matrem circumſtaret ſoboles numeroſa, quatuor nempè filij, & una filiola, & qui in ſe receperat curam exorandæ à Rege facultatis, Madrito Limã rediiſſet infecta re, & nulla ſpei lux inpoſterum affulgeret. Sed Luciæ maritum, & paulò poſt filios omnes ab hac vita Deus evocavit, obſtacula innumera, & potentiſſima disjecit, repugnantium animos ad favorem pij operis flexit, ac brevi ſtetit nobiliſſimus Parthenon, qui etiam nunc ſæpiſſimè Roſæ Monaſterium, hoc eſt diu ante Roſæ vaticinio prænunciatum amat appellari. Hoc primùm fatidico animo percepit, cum aliquando lectas in horto Roſas cœpit non ſine devotis ſuſpiriis in altum jactare, & germano fratri ſupervenienti, & quærenti, quid rerum ageret, myſterium celavit; ſed cœpere loqui prodigia; nam quas Roſa in ſublime ſparſerat, hærebant in aëre, & in conſpicuam ſanctæ Crucis figuram aptiſſimè coibant, eidémque Cruci à ſuccedentibus Roſis decorus per circuitum limbus formabatur. Agnovit Roſa Virgines illas eſſe, quæ in cruciformem arctioris vitæ Regulam coaptatæ è ſublimi perfectionis ſtatu terram deſpecturæ erant: Aliàs oranti fuit oſtenſum pulcherrimum pratum, liliis roſisque variegatum; quod in hortum con-

clusum, & à profani sæculi commercio segregandum certò cognovit. Testatus asseruit R.P. Villalobos Soc. JESU vir sanctitate nobilis suo se experimento propheticum spiritum in Rosa deprehendisse, quæ sui cordis arcana didicerat, velut etiam R. P. Philippi de Tapia Callaoensis Rectoris & Michaelæ de la Massa, Mariæ de Mesta, aliorúmque: ita etiam res loco, vel tempore dissitas, intuebatur animo: diuturnam vitam spopondit ægris quàmplurimis fermè jam in hora decretoria cum morte luctantibus: pueris, puellísque prædixit, quodnam vitæ genus ingressuræ essent: spopondit, nonnullos religiosæ militiæ nomen daturos, licet ab eo vitæ instituto alienissimi essent. Proregis animum immutandum vidit, qui molesto muneri nobilem virum destinaverat: Ferdinando germano fratri scripsit, orituram ex illo filiolam cujus vultum purpureus conspicuæ Rosæ character ornaturus esset, & illam innocentia singulari nobilem fore: advectam ex Æthiopia fœminā, quæ profitebatur, in Panama sacro se fonte lustratam, cognovit, neutiquam fuisse aqua salutari respersam, & insperatis indiciis convictam ad meliorem frugem revocavit; sacro illa baptismo tincta est, ac postridie felix interiit. Qui Rosæ cordium arcana, & quæ ventura trahebantur, ostendit Deus, eandem legendi, scribendíque artem edocuit, ut olim Sanctam Catharinam. Tandem eodem Magistro suæ mortis

tis diem, locum, horam edocta, nemini dulciùs, quàm ſibi, ſuóque funeri fortunata vates præcinuit.

CAPUT XIX.

ROSA mortis ſuæ præſcia cum ultima ægritudine generosè luctatur, & ſanctiſſimè moritur.

FEſta Divo Bartholomæo dies, quo ſe morituram præſciebat, pretioſa, & chara illi fuit & ſtudio ſingulari quotannis culta: hinc ſuo non contenta jejunio, aliquot innocentes pueros induxit: ut ſecum in hujus feſti pervigilio jejunarent. Mirabatur Mater quid filiæ tam peculiare cum ſancto Bartholomæo verteretur, donec audivit à Virgine, hunc ſibi nuptialem diem fore. Supererat adhuc Roſæ triennium mortalitatis, cum ex gravi morbo decumbens videbatur omnibus vitæ marginem attigiſſe; at illa omnium judicio complorata, certò aſſeruit, diſtare nimirùm optatiſſimam metam, ad quam properabat. Annum denique ſuæ ætatis trigeſimum primum ingreſſa, cujus ad exitum ſe non deventuram cognoverat, quatuor ante obitum menſibus optimè valens Gundiſalvi Quæſtoris Uxorem admonuit de tempore, ac mortis genere, quo viam univerſæ carnis igreſſura erat; quinimò & locum deſignavit; in quo corporis vinculis erat ſolvenda. Didicerat ex celebri

visione arcuum, de qua supra locuti sumus, totam seriem immanium dolorum, quibus ultimò lancinanda erat, eósque acutissimos, & adeò multiplices fore, ut singula exhausti corpusculi membra proprium equuleum essent habitura: siti eadem sese torquendam, qua in Cruce Redemptoris fauces aruerunt, intimas ossium medullas ardore intolerabili depascendas: Illa tantæ amaritudinis calicem nil expavescens, in sacello Rosarij obtulit sese beneplacito divino, adeóque strenuè ad epotandum absynthium se comparavit, ut cordis ardor vultum vehementer accenderit, & satis constiterit tunc vicini sui obitus præcisam diem illi fuisse revelatam. Denique triduo ante fatalem ægritudinem adiit parentum ædes, vale dictura ibidem hortensi cellulæ cœlestium suarum deliciarum consciæ. Hic olorino cantu mortem invitavit, & miris blanditiis S. Patrem suum Dominicum est allocuta, eíque Matrem à se destituendam commendavit. Calendis Augusti sub vesperam sana, & vegeta suo se cubiculo incluserat, cum ecce sub noctis medium auditur miserabiliter ejulare: accurrit Quæstoris uxor cum filiabus, & ancillis, inveniúntque ægram toto corpusculo extensam per solum, rigidis sine motu membris; At illa interrogata quo malo angeretur, & vellet ne Medicum advocari, malum quidem se nullum habere dixit, sed ipsissimam mortem in intimis viscerum suo-
rum

rum penetralibus liberrimè dominari; cœlesti verò Medico tantùm invisibili opus esse. E terra in lectulum sublatæ frigidus sudor stagnabat in pallida fronte, luctabatur velut ingenti mole pressa respirandi facultas, tumórque ac tremor exangue corpusculum oberrabat. Subinde libero suspirio JESU nomen tenerrimè pronunciabat, quod unicum illi erat solatium. Adfuere Medici, qui statim explorata vi pugnantium morborum, statuerunt, acervum tot cruciatuum humana patientia superiorem videri, neque dolores illos naturales esse, at calicem ipsum, quem Sponsus biberat, jámque miscebat amantissimæ sponsæ. Et illa quidem à Confessario, verito ne ab humili modestia proveniret Rosæ silentium, pro imperio adacta, manifestè aperire quibusnam cruciatibus intabesceret, licet experimento morborum omnia genera didicisset, hunc tamen utpote peregrinũ, non nisi per similitudines potuit explicare, dixítque; videri sibi candentis ferri globum per tempora adigi, à summo vertice usque ad infimam plantam dexteri pedis ignitum veru transmitti, & simili ardore transversim à sinistro latere per meditullium cordis ab ignito pugione pervadi, à quo decussato ardoris tormento forma Crucis exprimebatur; viscera per frusta candenti forcipe evelli; caput inclusum candenti galeæ videri, & validis puncturis ceu malleorum ictibus contundi: ossa resolvi sen-

sim

ſim in pulverem, medullas inſtar cinerum aruiſſe. Fluctuantibus in mutuo aſpectu confuſis Medicis, Roſa clam ſuo Confeſſario aperuit, fruſtra illos in exploranda morbi ſpecie laborare, cum totus præter naturam eſſet; quocirca unica ſibi tolerantia opus fore, ut quoquo modo ſingulos Crucifixi Sponſi ſui dolores experiretur: ſinerent illam abſque omni humano alloquio aliquot dies jacere, cúmque Amore ſuo, cui ſe membratim confixam in cruce ſentiebat, colloqui perpetuò. Præfixa Auguſti dies interim illuxit, quam in Calvariæ monte, non in Thabor cum Chriſto transfigurato tranſegit; námque acceſſit ſiniſtri lateris paralyſis, pérque conſequentes dies pleuritis, aſthma, iſchiades, colica, arthritis, denique continuæ febris ardor acerrimus. Uſque adeô tota morborum cohors debuit incumbere, ut unica hæc Roſa fatali ægritudine ſolveretur, & articulatim moriens gloriofum ferè martyrium ab Amore Sponſo illatum ſubiret. Placidiſſima tot inter cruciatus animæ quiete fruebatur, ſuóſque dolores intendi, & uberiores pœnas ſuis criminibus irrogari flagitabat. Subverebatur Virgo ſapiens, ne tot ſimul morborum continua, & atrox violentia ſibi rationis uſum eriperet, ideoque tremula voce, flebilíque ſupplex obſecravit domeſticos, ſecum orarent Deum, ut illi ſe infortunio eriperet: & divina pietas reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ, & integrum

grum illi expediti judicij, ac linguæ vigorem peculiari prodigio inter aſſidua exhauſti cerebri deliquia ſervavit immunem uſque ad extremum halitum; cum tamen ſæpè inter hos angores ab uſu exteriorum ſenſuum illam abduxerit, vel morbi violentia, vel contemplationum exceſſus. Incredibili ſiti torquebatur, cúmque bibere ſibi per Medicos non liceret, amarum tolerantiæ calicem ad imum uſque fundum exhauriebat cum Sponſo. Tenerrimam conſcientiam exomologeſi pluries iterata, ac ſemel de toto vitæ decurſu ſeſe accuſans, quàm diligentiſſimè expiavit; ita ut procul audirentur gemitus, & ſuſpiria. Triduò ante felicem tranſitum divinum viaticum, & ſacrum oleum popoſcit. Ut audidivit epulum Euchariſticum ſibi afferri, vívido colore ſuffuſa coruſcantis auroræ inſtar gratioſè rubuit, mox gaudio ſuo impar in altiſſimam extaſim diriguit, & ſuſcepto divino Sacramento pallido & exangui ore fixa hæſit: At extremam unctionem tam alacri omnium officio moribunda excepit, ut verè oleum lætitiæ fuerit, quo ſe potiùs ad triumphum, quàm ad agonis conflictum ſenſit animari, utpotè ſalutis adeò certa vt inſuper noſſet abſque luſtralis ignis contactu ſe recto itinere ad Sponſi nuptias profecturam. Sæpius elata, & ſonora voce ſe orthodoxæ fidei filiam profeſſa eſt, ac ſancti Dominici ſobolem. Candidum ejus Ordinis interſigne, quod ſcapulare dicimus,

mus, continuè, & patulè ante se protensum volens. Exquisitis, ac summè efficacibus verbis veniam à Deo exoravit pro illis omnibus, qui in toto vitæ decursu molestiis, damnis, aliísq; se injuriis affecerant, & Crucifixi parvum simulachrum manu stringens, satiari non poterat his verbis: Pater ignosce illis. Domesticos omnes acciri demissè petiit, & licet ex his neminem verbo, aut minimo unquam nutu offendisset, à singulis, & omnibus lachrymosa voce oravit condonari sibi, si in re ulli molesta accidisset: dolere quòd adhuc per biduum illis oneri esset futura. haud procul abesse horam, quæ domum Gundisalvi à fœtidæ Rosæ longo fastidio, inutilíque pondere liberaret. Nemo fuit, cui hæc verba uberes lachrymas non excusserint, omnes enim eximiam illius sanctitatem mirum in modum venerabantur. At Quæstor metuens ne post obitum Rosæ de condendo tanti funeris thesauro lis inter Parochiam, & sancti Dominici Conventum exurgeret, nec ausus modestissimæ Virgini honorificum illud periculum aperire, ingenioso consilio dixit, obtinendæ apud Fratres Prædicatores sepulturæ desiderium potiùs mendicando, quàm testando innueret: quod ipsa præstitit, eum sui Ordinis esse morem existimans, & veluti indignam expelli se posse timens, nisi hoc infimis precibus impetraret. Sub vitæ finem crebriora Virgini fuere dulcissimorum raptuum in-

intervalla, quibus paratæ cœleſtis gloriæ ſapores jam delibabat, & iiſdem gradibus, quibus debile corpuſculum fatiſcebat in mortem, animus in vigorem, & ſecuram hilaritatem attollebatur, adeò ut auctam in ſingulas horas lætitiam nec voce, nec vultu diſſimulare jam poſſet. Paucis ante obitum horis ab humanarum rerum exilio in ſe regreſſa, P. Fr. Franciſco Nieto ingenuè, ac ſecretò dixit: Oh quàm excelſa, quàm pretioſa, jucunda, eximia tibi de ſuavitate Dei, de læta ipſius curia, de regione æternitatis narranda haberem: vado nunc cum tripudio ad perenniter contuendam pulcherrimã illam faciem, quam toto peregrinationis meæ exilio quæſivi. Omni deinde officio parentes, quoſque parentum loco habuerat, Gudiſalvum, ejúsque conjugem, eſt proſequuta: tum germanos fratres ſenſim, deinde Quæſtoris filias, tum reliquos domeſticos efficaciſſima oratione ad amorem virtutis inflammavit. Media nocte clamor factus eſt, & Sponſus venit, quẽ Roſa vultu ſereno, & hilari excepit: Germano fratri innuit ſe migrare, & cervical ſubtrahi juſſit, ut capite ad nudum lignum acclinato delibaret Crucis incommoda, & JESUS, JESUS mecum ſit, dulciſſimè ingeminans ad illum evolavit.

CAPUT XX.

ROSÆ funebris conductus, exequiæ, tumulus; ejusdem sepulchrum Ordinarii auctoritate mutatum solemni Corporis translatione, & ingens fama sanctitatis.

VIvidus faciei color, labia rubentia, & in risu diducta, ambiguam fecere adstantibus Rosæ mortẽ, donec adhibito speculo patuit nullum in ea superesse halitum. Tunc omnes repentino prodigio pervasit arcanus lætitiæ sensus, ac tota domus visa est innatare gaudio nuptiali. Ex adstantibus una vidit numerosa Angelorum corona Rosæ lectum circumdari, eadémque juratò asseruit, ante felicem Rosæ transitum fuisse à Christo revelatum, Virginis mortem fore admirabilem, & sepulturam gloriosam, & vetuisse ne funeri circumponerentur panni lugubres, sed imperasse, ut nivei, quique triumphum decerent. Ac triumphantis quidem in morem deducta ad Tumulum Rosa fuit, námq; vix dies illuxerat, cùm ad Quæstoris ædes innumera hominum vis accurrit, mirantibus domesticis, unde, aut quo pacto nuncium defunctæ & calentis adhuc Rosæ tota Urbe diffundi potuerit. Circumfusi promiscuè nobiles, ignobiles, advenæ, cives, Indi, Hispani certatim Rosaria sancto Corpori applicuerunt: Hic flores

vesti

vesti impositos diripere, hic vestis extrema, hic pedes raptim deosculari. Tentaverant pluries oculos defunctæ Virginis obtegere adductis palpebris, sed frustrà, nam sensim recedentes liberum Columbinis pupillis aditum dabant, ut Limenses suos dulciter intuerentur. Nisi Prorex armatæ suæ custodiæ cohortem prætoriam eò destinasset, explicare se domo funebris pompa non potuisset; adeò turba innumera compleverat atrium, ambulacra, & angulos omnes: Quin & plateas, fora, vicos, quà transeundum erat, aliquot ante horis occupaverat. Ideò Archiepiscopus, qui prodierat funus deducturus, ad Gundisalvi ædes eluctari diffidens, rectâ perrexit ad Templum Divi Dominici, ibique ad valuas Virgineum funus præstolatus est. Interim sacra omnia Sodalitia, Religiosæ familiæ confluxere, & ipsum Metropolitanum Collegium, præter morem ultrò adfuit; namque solùm Archiepiscopos solet efferre. Accessit amplissima Curia Senatorum, qui honos defunctis Proregibus præstari solet. Matronarum ambitiosa pietas, & visendi ardor fenestras, pergulas, arcus occupaverat, & certè nunquam alias sic visa est universa Civitas commoveri. Supposuit humeros feretro Capitulum Metropolitanum, deinde mutatis vicibus Curia Senatorum, mox Primores ex Religiosis Ordinibus. Feriebant sydera clamores, Sanctam asserentes Rosam, & nisi hastatorum bi-

pennes quaſi ſepem objeciſſent corpori, pars illius exigua templo fuiſſet illata. Ut limen attigit nova jucunditate exhilareſcere viſa eſt Virginea facies, & in Sacello, cui à Roſario nomen eſt, prodigioſa imago Deiparæ repentè fulgore inſolito micuit, & manifeſtis lætitiæ argumentis viſa eſt excipere Roſam ſuam. Mox eò confluxit torrens ingentis populi, cúmque omnes viderint ſplendores inſuetos; fuerunt etiam qui ſuſpicarentur, imaginem portentoſo ſudore maduiſſe. Tumulum Roſæ circumſidebant Patres dignitate, & ſenio graviores, tum ne theſaurus ille diriperetur, tum ut eidem admoverent debiles & claudos, qui ſpe obtinendæ ſalutis accedebant, neque ſpe fruſtrati ſunt, ut conſequenti capite palam fiet. Ponè conſtiterat haſtata Proregis cohors, ut confuſam molem irruentis populi diſtineret, ſi poſſet. Sepulchro tradere ſacrum corpus deſtinabant Patres, cùm tanta inſonuit populi vociferatio, ut ſuperſedendum fuerit, & niſi certa ſpe lactatus fuiſſet populus, domum nemo ſe recepiſſet. Sed turba, quæ templum inſederat, dilapſa, confluxit alia, & Archiepiſcopus nutu, (namque vox audiri non poterat,) juſſit corpus Virginis in Sacriſtiam deportari; cúmque nec ibi eſſet in tuto, raptim inferri adytis Novitiorum. Ibi Archipræſul fuſus in genua manum Virginis devotè oſculatus, eam in ſingulis digitorum articulis, perinde ac ſi viveret; tra-

 cta-

ſtabilem ſenſit. Poſtridie laxatis templi foribus, & relato Virgineo corpore, undatim irruit admiſſus populus, neque incolæ tantum, ſed & remotiores accolæ, qui à ſex & ampliùs leucis accurrerant. Proregis milites impetum frænare non potuerunt, ideóque omnis ætas, & ſexus ad feretrum eluctari contendit: hic calculos precarios, alius ſudarium, numiſma, & quidquid ad manus erat, contingendo ſacro corpori prætendebat. Turba languentium penè cum jurgio feſtinabat acceſſum, pueri per obſtantium capita ſublimes mittebantur ad contactum ſalutis, & vix ipſum corpus ſervari potuit, cum velis, capillis, & veſtibus direptis ſexies mutanda Roſæ fuerint indumenta. Reſonabat undequaque templum perpetuis vocibus Sanctam proclamantium, & pulſu, ac tintinnabulis ſignum dabatur choro, cum reſpondendum erat Sacerdoti ad Aram facienti: ſed niſi Cantores choro egreſſi ipſum Altare circumſtetiſſent, conſummata non fuiſſent divina myſteria. Antiſtes è throno progreſſus ad feretrum ultimam efferendi ad tumulum corporis pompam adornabat, cùm iterum validioribus ingemuit clamoribus ſtipata turba, rurſus denſato cuneo undique irruit in ſuggeſtum, ideóque præſens periculum direptionis divertendum fuit oblata populo dilatione ſepulturæ. Confirmavit ſpem pulchritudo, & ſuaveolentia virginei corporis, quæ nullum fore

periculum ſpondebat, ſi vel in plurimos dies publico conſpectui ſupereſſet. Per ſex horas ſupra triginta idem perſtiterat oris decor, oculorum patentium fulgor, & candor manuũ: Nulla inſederat vultui fuligo ſub aëre tam humido, calido, & ex concurrentium refluxibus pulverulento. At mirifica cœleſtis odoris fragrantia ſpirans à ſacro corpuſculo poſt decem & novem menſes recreavit illos, qui exhumatam Roſam nobiliori ſepulchro crediderunt. Sub meridiem clauſis templi foribus, & eluſa ſpe populi redituri, conditum eſt Roſæ corpus in præparata è Cedro arca, & in æde Capitulari ſepultum. Ut primùm fores patuêre, irruit unda populi, & Sanctam inclamans, pulverem ſepulchri, terrámque certatim aſportavit. Indè continuò fluxu rhedarum, paterna Roſæ domus frequentari cœpit à nobilibus viris, qui hortenſem cellulam venerabantur, quam Virgo ſolitudinis ſtudio inhabitaverat. Eximia prodigia, quæ palam crebreſcebant, mirum in modum commendabant populo ſepulchrum Virginis, cui nondum videbatur exhibitus debitus cultus. Idcirco ſolemniores inſtaurare exequias (quibus ipſe Prorex intereſſet,) ſtatutum fuit, cúmque diu inter illum, & Archiepiſcopum amica quæſtio agitata fuerit, eò quòd præſtituta dies, & ſæpè variata, ſemper alterutri incommoda accideret, tandem ambo in quartam Septembris convenerunt, omninò inſcii eam S.

Ro-

Rosæ Viterbiensis honori dedicatam esse. Tota iterum sedibus suis emota Civitas templum implevit, & dum Sacerdos Numini commendabat Rosam, voce non impari sese populus commendabat Rosæ, cujus fama celeberrima brevi totius Regni oppida permeavit. Potosì trecentis leucis Lima dissitum, in communem gratulationis impetum efferbuit, sonuêre in turribus æra campana, micuêre luminaria, & tota passim regio Peruana Rosam celebravit, à qua cuncti populariter sibi suffragium pollicebantur: Neque tractu temporis elanguit populi ardor, namque miraculorum celebritas, & multitudo in dies ad invisendum Rosæ sepulchrum plures accersebat, ideò cùm tota Urbs, & vulgus pariter, & utriusque ordinis Principes, assererent Rosam communem Limensium thesaurum publico deberi, Archiepiscopus omnium ardentissimo studio libenter annuit, & initio 1619. prodiit è sepulchro Virgineum corpus incorruptum, suavissimum odorem inhalans. Celeberrima pompa delatum fuit in templum, ubi egregius orator de admirabili Rosæ Sanctitate verba fecit, ac tandem illata Virgo fuit cryptæ ad dexteram summi Altaris, ubi cum nimium gliſceret populi turba (namque omnes ad sepulchrum Virginis velut ad secundam aram subitò convertebantur: hic perpetuus tumultus erat offerentium vota, suspendentium anathemata, deponentium scipiones,)

consulendum fuit reverentiæ sacri Tabernaculi, translatis exuviis Rosæ in Sacellum S. Catharinæ Senensis. Interim Limam pervenere literæ Apostolicæ, quibus authorati Judices Tribunal ex formula sacrorum Rituum erexêre, ut examen instituerent de vita, & gestis Ancillæ Dei, Sororis Rosæ à Sancta Maria. Adfuêre 183. cumque solùm superesset inspectio Reliquiarum, delegati ad hoc munus repererunt, Virgineum corpus expleto post obitum anno ferè jam quintodecimo, ossibus integris, & sicca hinc inde carne obductis, spirans odorem, quo fragrant siccatæ ad Solem Rosæ. Hinc aulam Capituli adiêre lustraturi primùm Virginis sepulchrum, è quo certatim fideles hauriebant pulverem ad varia morborum genera depellenda; cumque non nisi quinque pondo terræ visa sint eruta, aliunde constitit complures modios ex illomet foramine fuisse effossos. Sed cùm exinde Procurator Generalis Ordinis Prædicatorum admonuisset Limenses Patres, habendam esse rationem Constitutionis Urbani VIII. qua Viris nondum albo Beatorum adscriptis Apostolica authoritate publicus honor interdicitur, illicò intempestivum cultum Venerabilis Rosæ abolendum censuerunt, Populus sacellum questibus implevit, & sparso in vulgus rumore, clam in Hispaniam delatum esse Rosæ corpus, non leve periculum imminuit Religiosis viris, qui non sine labore com-

pe-

pescuêre turbas, ostendentes, ita consulendum illustrioribus Rosæ honoribus, qui ab Apostolica Sede sperantur. Et his quidem præludit eximia fama Sanctitatis, quæ omnes rapit in admirationem Rosæ. Nimium quantùm protenderetur hoc qualecumqueCompendium, si elogia præstantium Virorum hic subnecterentur. Non tantùm sacra D. Dominici Familia literis communi nomine datis, Sanctam illam, admirabilem, clarissimis illustrem miraculis, & prophetico spiritu, inque omnibus D. Catharinæ Senensi supparem dicit, sed & Limense Cœnobium Patrum sanctæ Mariæ de Mercede, & Nicolaus Mastrillus Duran Provincialis Societatis Jesu communibus suorum votis, & Sacer Ordo Joannis Dei, & PP. Eremitarum S. Augustini, & Minorum S. Francisci, & Ecclesiæ Metropolitanæ Limensis nomine datæ literæ Summum Pontificem infimis precibus exorant, ut in Sanctos referat Rosam, & tutelarem Limæ concedat; Ejus virtutes enumerant, ac notissimam Sanctitatem, & admiranda prodigia. Addenda hîc esset relatio perhonorifica, qua Eminentissimus Princeps Decius Cardinalis Azzolinus in sacra Rituum Congregatione coram Sanctissimo D. N. die 15. Septembris 1663. Rosæ virtutes enumeravit, & supplices literas novem diversorum Ordinum, ac Illustrium Virorum Limensium, tres Regis Catholici, tres itidem Eminentissimi Card. de Aragonia, & bi-
 nas

nas Magiſtri Generalis Ordinis Prædicatorum, & perſeverantiam, & augmentum famæ ſanctitatis, & devotionem Populorum, quam amplificatam dicit miraculis ſupra centum novemdecim ex proceſſu remiſſoriali auctoritate Apoſtolica confecto.

CAPVT XX.

ROSA poſt mortem, & ſæpiſsimè, & multis apparet glorioſa. Eadem in ſceleſtorum converſionibus, & obſtinatione cordium emollienda mirabilis.

PRæfari libet, hæc etiam quæ conſequuntur, prodigia ex authenticis proceſſibus Signorũ Gratiarum, & Miraculorum fuiſſe delecta. Aloyſia de Serrano ut ſæpiſſimè Roſam immortalem vidit, ita ſemel præſertim inter agmina Beatorum à Deipara Virgine deductam ad ſolium divinum, & immenſæ gloriæ corona decoratam. Teſtatum reliquit coram Apoſtolicis Judicibus Quæſtor Gundiſalvus, viginti & duabus vicibus S. Viro conſpicuam fuiſſe gloriam Roſæ, quæ pariter Doctori Joanni del Caſtillo videndam ſe præbuit in fulgidiſſimo lumine, roſis undique circumdatam. Deinde verò plusquàm quinquagies eidem illuxit, multa, ac ſublimia illi ediſſerens de felicitatis ſuæ excelſo faſtigio; quin idem in poſtrema depoſitione an-

anni 1663. perſanctè aſſeveravit, integro ſex menſium ſpatio interdiu, noctuque ſe divinitus admiſſum ad tantæ beatitatis ſpectaculum, ac deinde cœleſti Ephæbo à Roſa imperatum ut ſuas vices obiret. Quàmplurimis aliis notæ Sanctitatis Roſa videndam ſe obtulit, nunc in Cœli viridariis cum Chriſto perambulans, nunc eidem Limanam Urbem, & Regnum Peruanũ commendans, nunc vultu hilari, & jucundo nutu probans ea, quæ referebantur in tabulas à Quæſitoribus virtutum ſuarum, nunc adornans conclave, chartam dirigens, & graphiaria inſtrumenta Notariis diſponens, excepturis ea, quæ teſtes proferebant in commendationem ſui, & ridenti ore viſa gratiam pro obſequio ſibi exhibito ſpirare. Fuit etiam quæ nocte concubia hæc verba audivit: Roſa verè Sancta eſt, quibus confirmata ſunt ea, quæ de Roſæ Virtutibus juratò protulerat. At Didaco Hyacintho Paceco, qui ex quotidiano hypographicæ artis lucro victitans juſſus fuerat in cauſa venerabilis Roſæ bis mille folia proceſſuum, ſeu actorum intra certum tempus ſcribendo abſolvere, jamque deſperabat ſe oneri parem fore; adeò laſſabantur digiti, ſtupebat brachiũ, divaricabantur nervi, in ſomnis Roſa ſe ſcribæ ſuo exhibuit, & leniter accedens dexterum jacentis brachium comiter arripuit, validè ſtrinxit; & evigilans Pacecus ſcripſit ab aurora ad uſque Solis occaſum, nulla digitorum laſſi-

tudine, nullo cruciatu nervorum, brachio levissimo, & ſupra modum expedito. Perrexit deinde reliquos dies ſcriptioni laborioſæ citra laborem impendere, attonitis quicumque Pacecum noverant, ejusque pulcherrimum characterem tot chartis illitum viderunt. Decumbebat in Limano Cœnobio P. M. Auguſtinus de Vega Ordinis Prædicatorum, tunc Peruviæ Provincialis, jamque de hominis vita conclamatum erat, cum Roſa Chriſtophoro de Ortega ſuis in ædibus dormienti imperat primo diluculo Cœnobium adeat, & Provincialem moribundum conveniat, denuncians, nequaquam illum tunc è vivis abiturum, ſed aliquamdiù ſub Epiſcopali infula in vinea Domini laboraturum, quod re ipſa contigit. Celeberrima peccatorum apud Deum Cauſidica, ut convertantur, & vivant Roſa fuit. Quamplurimi ad ſolùm Virginei corporis in feretro contractum ita fuere compunctionis ſtimulo perculſi, ut ibidem cœperint coram populo elatis vocibus ſua ſcelera deteſtari, & inter hos nonnulli juvenes liberioris vitæ, qui eo ſolùm conſilio venerant, ut defunctam pulcherrimam Virginem intuerentur. Succeſſivis deinde intervallis ad Mariam de Oliva Roſæ Matrem ivere complures, etiam ex Religioſis Ordinibus, ut illius egeſtatem aliquo ſubſidio recrearent, profeſſi hoc ſe tributum pendere Roſæ, cui debebant felicem ſuæ vitæ permutationem. Quidam profligatæ con-

conſcientiæ vir nunquam toto ſacrilegæ vitæ ſuæ decurſu ritè confeſſus, at alterius pietate Roſæ commendatus, ab annoſo conſcientiæ lethargo evigilavit, adeoque animum, quem callus obduxerat, timor Domini emollivit, ut deinceps umbram ſceleris horruerit. Ex concordi plurimorum, qui confeſſiones exceperant, teſtimonio liquidò conſtitit, poſt imploratum Roſæ in Cœlis auxilium innumeros tum Limæ, tum in univerſo Regno ex abyſſo ſcelerum emerſiſſe; quod beneficii genus inter validiora ſolidæ Sanctitatis argumenta ex communi ſanctorum Doctorum ſententia, meritò computatur. Quid quòd Limæ paucis à Virginis obitu diebus tortilia diſciplinarum flagella, ſetarum cingula, & variæ ſortis cilicia ob emptorũ multitudinem ſubitò defecerunt? Inſignes peccatrices luxuriæ nodis exutæ in calle Virtutis conſtantem fixere pedem: in univerſa Peruana regione Sacramentalis pœnitentiæ adminiſtri communicatis indiciis adſtupuere tantam morum mutationem in populo à die, qua Roſa in Sponſi ſui Regno cœpit agere cauſam Civium ſuorum. Fœminæ certatim abjecere, veſtium luxum, Religioſa clauſtra cruentis flagrorum ictibus perpetuò perſonuerunt, Confeſſariorũ ubique ſedilia planctu & gemitibus ſunt obſeſſa, & vir graviſſimus juratus aſſeruit, ex quo Peruvia noſtris detecta patuit, nullum inclaruiſſe divini verbi concionatorem, qui tam univerſa-
lem

lem pœnitentiæ ſpiritum, & luculentum pietatis incendium excitaverit. Et egregiæ quoque virtutis viros ad ſtudium ſanctitatis accendit veluti Patrem Joannem de Villalobos Rectorem Tyronum Societatis JESU, qui cùm à moritura Roſa poſtulaſſet, ut ſe traheret in odorem virtutum ſuarum, ab ejus obitu ſenſit arcanas cordis ſui unctiones, & ſtricturas inſolitas luminum divinorum. Quidquòd & quocunque libitum illi fuit, Roſa pertraxit animos rebellantes? Mariam de Xuara fœminam prædivitē, & opulentam implacabiliter averſam privignis ſuis Franciſco, & Alexandro de Coloma, & eorum octo conſobrinis pauperrimis, ita emollivit exorata à Franciſco, ut conſequenti mane illicò martertera reſciderit teſtamentum, quo aliis omnia ſua legaverat, & hæredes ex aſſe ſcripſerit, quos antea oderat mirum in modum: Ludovica Barba vix non exanimis concidebat, cum audiret à Confeſſario ſuo divinitus innotuiſſe Roſæ, quòd ipſa religioſum habitum eſſet aliquando indutura; ſed illicò à morte Roſæ Ludovica exarſit ambitu ſacræ veſtis, quam antea veluti Meduſæ vultum horruerat. Alteram Ludovicam de Mendoza incertam, ac de Roſæ ſanctitate animo fluctuantem, repentinus angor invaſit, adeò ut manibus, pedibuſque mutilatam ſe crederet: gravior ejuſdem ſpiritum caligo, ac tempeſtas mentem obſedit, ac turbatum cor quodam veluti terræmotu ſuccuti cœpit;

pit; quæ omnia evanuerunt ſtatim atque claris vocibus intonuit: Roſa verè Sancta eſt. Uſque adeò pro Sponſæ ſuæ honore zelabat Sponſus ille divinus, cui venti obediunt, & mare.

CAPVT VLTIMVM.

ROSÆ defunctæ attactu, odore, veneratione, mors, morbi, pericula depelluntur. Ejusdem cingulum, veſtes, ſepulchro exemptus pulvis, & pictæ imagines phrenesim, cancrum, lepram, & omne morborum genus mirabiliter curant.

QUamvis perpetuum prodigium fuerit Roſæ vita, innumeris illam ad aliorum ſalutem miraculis decoravit Deus, quæ ſi omnia percenſerem, procul à compendii legibus iret hiſtoria noſtra. Præſtantiora quædam ſufficiat indicaſſe; inter quæ principem locum tenet revocata ad vitam Magdalena de Torres filiola ſemeſtris Gregorij Agricolæ, quæ cum exanimis à veſpere ad uſque poſteræ diei lucem jacuiſſet, jamque paratus effodiendo ſepulchro ſarculus adſtaret, attactu veſtis Roſæ illicò viva, & ſana in lecto conſedit. Antonius Bran tribus menſibus cum febri, & angore pectoris congreſſus, tandem jacuit ſine motu, anhelitu, ullóve vel minimo ſigno vitali, nec vellicatione vel

vel pulſu ullum à gelido corpore potuit extundi argumentum ſuperſtitis vitæ, quam tamen poſt aliquod tempus in corpus revocavit Roſa ab adſtantibus implorata. Dum in templo ſuperfuit virgineum corpus quàmplurimis manifeſtam ſalutem attulit, veluti Elizabethæ Duran, cujus brachium à multo tempore ſiccum, & inutile humana ope curari non poſſe, Medici ſtatuerant: Et ſervus Æthiops qui dexteri brachii, manusque uſum ex plica, & nervorum attractione amiſerat: Et Georgius de Aranda Presbyter qui ob excepta in ſiniſtro brachio vulnera in bello Chilenſi, ſanie, convulſione, ac tumore attractam manum, vegetã, ſanam, & flexibilem reperit: Et Alphonſus Diaz mendicus toti Limæ notiſſimus, qui humili nixus fulcro manumque & pedem ex attractione inutiles per ſolum trahens, illicò exilivit in pedes, poſtquam ad Roſæ tumulum oravit: Adrepſerunt & pueri duo Æthiopes quorũ alter nec palmum à terra erigere ſe, alter vix grallis utcumque librare ſe poterat, & Roſæ beneficio extemplò incolumes duxere per templum choreas. Pueros quamplures variis morbis implicitos repentè Roſa incolumitate donavit, ideoque certatim de manu in manum porrigebantur, ut ad ſalutiferum contactum pervenirent. Quid porrò enumerem revocatos à faucibus mortis adhibito cingulo, velis, particulis veſtium, aut aliis, quæ pia ſedulitas

Ro-

Roſæ corpori admoverat? Nullum penè genus ægritudinis eſſe reor, quo aliqui pertentati ſalutem Roſæ non debuerint. Et capite laborantes, & intolerabili cruciatu dentium, & oculis aliquamdiu capti, & gangrena peruſti, lepra, impetigine, apoſtemate, arthritide, hydrocele, angina, ad ultimum vitæ diſcrimen adducti: Et ex alto in profundas foveas prolapſi, & ab equis ſuper irruentibus oppreſſi: Et qui mortem hauſerant in poculis venenatis: Et quibus non niſi ad dolorem & onus luxata brachia, pedesve ſupererant. At quos urebat ardentiſſima febris, tàm præſentem Roſæ opem experti ſunt, ut omnem adnotandorum diligentiam ſuperaverint, & Joannes Lobo Presbyter ſacramento coram Judicibus firmaverit, ſe diverſiſſimis locis Chuquiſaquæ, Potoſij, Orutæ, alibi flagitantibus promiſcuè omnis ætatis, ſexus, conditionis infirmis præbuiſſe potum vivificæ terræ, exemptæ ſepulchro Roſæ, & illicò in omnium conſpectu ferè innumera curata fuiſſe languorum genera, & febres præcipuè ſtatim abactas. Pepercerat hæc terra prodigioſè corpori Roſæ, namque cum Limenſe Cœnobium trecentos numeret Religioſos viros, ut aula Capitularis excipere poſſit omnia decedentium cadavera, ex agro Panamæ advecta gleba fuit tenuis, ſoluta, arenoſa, & innato calore ſubtiliter vorax, quo extemplò reſolvat, oſſium duritiem, & ingeſta funera abſumat. Mi-

rum

rum dictu! unico, totoque illo ſpatio, ubi ſacrum Roſæ corpus immiſſum fuit, gleba mutavit indolem, ac ferè pumicea ſoliditate in ſe coacta obduruit, ut ſolùm ibi digitis, levique manu teri, aut frangi nequeat, quin ferro opus ſit ut excavetur: non ſic reliqua illius cœmeterii ſuburra tritu facillima, tractabilis, fluida. Porrò in hoc Roſæ Cœnotaphio ad perenne humani generis beneficium viva ſalutiferi pulveris ſcaturigo latet, quod præſertim patuit anno 1632. cum poſt exportatos inde, totoque Regno diſtributos terræ cophinos, vix tria, vel quatuor pondo cavo ſcrobiculo eruta viſa ſunt. Et cum P. F. Bernardus Marques paucis ante diebus totum immiſiſſet brachium foramini, paulò poſt ſuccreſcente intus pulvere, vix manum immergere totam potuit. Sexenni Virgini muſculos gutturales inflammarat ſynnanche, & Chirurgus ulcere inſpecto negaverat puellã curari poſſe, namque gangrena ſe plagæ inſinuaverat, & eroſæ carnes fruſtillatim ulceri excidebant: atque indies ſerpebat malum. At epoto ſalutifero pulvere convaluit. Ab annis viginti Abbatiſſa Monaſterij S. Claræ miſerrimè torquebatur ex inflatione tibiæ, in qua ſparſim plusquàm quadraginta ulcerum hiabant ora, ſed & febrim per viſcera ſævientem extinxit, & vulnera clauſit pulvis hic ſalutaris. Sed quid ſingula enumerem? Fœminas præcipuè puerperii doloribus tabeſcentes præſentiſſimo au-

auxilio Rosa sæpissimè recreavit, idcirco quamplurimis pueris, ac puellis, additum fuit cognomen de Rosa in perpetuum beneficii monumentum. Ipsa natura voluit aliquando superesse mnemosynon beneficii à Rosa collati, veluti in Petro de Quixano, qui cum transversum actus in utero matrem exanimaret, ope Rosæ prodivit statim, pictam gerens in dextera palpebra Rosam. Et aliàs huic novi Orbis Thaumaturgæ obtemperarunt mutatæ naturæ vices, ut quando tauros ferociter irruentes compescuit, & piscibus imperavit, ut in retia confluerent, & puellæ decenni, vires addidit, ut pondus erigeret, cui quatuor robusti bajuli impares fore credebantur. Quin etiam mentem aliquibus ab ejus statu dimotis illicò redonavit. Hinc universæ Peruviæ incolis commune studium fuit, in prodigiosæ virtutis memoriam passim per ædes, Rosæ effigiem habere, cujus osculo quamplurimi cum morte luctantes, enormiter saucij, per humum solutis membris repentes, salutem illicò receperunt. Ex his imaginibus aliquæ pallentem Rosæ vultum referentes, visæ sunt venustè in genis rubere, & blando fulgore hilaritatis suæ, omnium animos accendere ea die, qua publicè perlectæ sunt Apostolicæ litteræ compellentes undique fideles ad Rosæ prodigia sacris Judicibus deferenda. Horum admirabilem & copiosam nar-

rationem qui velit, consulat Historiam de Venerabilis Rosæ vita, elegantissimè, & ingeniosè contextam à R. P. M. Leonardo Hansen Provinciali Angliæ Ordinis Prædicatorum.

F. Antonius Gonzalez.

In Honorem & Laudem

BEATÆ ROSÆ

ORDINIS S. P. DOMINICI TERTII ORDINIS

Beatificatæ à Sanctiss. Domino Nostro

CLEMENTE IX.

PONTIFICE MAXIMO

Quem Deus Summus, Optimus, & Potentissimus, longævè tueatur, & clementissimè conservet.

ROSA.

Ex Ethymo, rore cœli sata dicitur. (a)

(*a*) *Secundum Nostrum Eximium Magistr. P.F. Bernard, Luxenburgensem Serm. 1, de Rosario olim Theol. Profess. Coloniæ,*

DVm ros, *Te* Cœli, benè dixero, gratia Christi,
Tam magnam fecit, *Virgo*, *Beata*, *Rosa*, es.
Hoc benè perpendens, *Clemens* nunc *Papa* gubernans
Nonus; proclamat, *Virgo*, Beata, *Rosa*, es.

Monodisticha,

Alludentia ad Rosam naturalem, & Beatificatã,

1, TErra rosas profert, cunctos, sed sydera, flores;
Hos inter flores; nunc *Rosa nostra* viret.
2, Quem *Rosa* Virgineo vidisti lumine Sponsum,
Æternùm cernis, *lumen*, adesse tibi.

3, Fert

04305.

3. Fert Rosa nunc spinas, sine spinis condita quondã, (b)
Nostra caret spinis, jure, *Beata Rosa* est.
4. Non semper flores fragrant, nec lilia spirant;
Fragrat at æternum, dicta, *Beata Rosa.*
5. Est DEVS ipse *Rosa* (c) est *flos* selectissimus, *Orbis*:
Hinc sibi dilectas *quærit* habere *Rosas.*

(b) *Sententia SS. PP. Ambrosii & Basilii in suo Hexam. ante lapsum Adami rosam fuisse sine spinis.*

Super hoc distichum, Amice Lector brevem, accipe glossam.

(c) Cant. 2. cap. ℣. 1. sic ait Scriptura. *Ego flos campi, & lilium convallium.* Alia litera legit. *Ego sum Rosa Saron.* Hoc est prout glossa Francisci Vatabli habet *Rosa saturitatis.* Solus Deus satiare potest, Summum enim & omne bonum est. *Qui replet in bonis desiderium tuum.* Psal. 102 ℣. 5. Et antecedenter dixerat Sanctus Rex, & Magnus Propheta David. *Satiabor cum apparuerit gloria tua.* Psal. 16. ℣. 17. Ob hoc dicitur *DEVS* Hebræis, *Sadai*, id est *satians*, plenissimè.

Ergò

BEATA ROSA ora pro nobis, ut de Labyrintho, Spinis, & Spinetis, immundi mundi, ad Roseta Cœli & Paradisum tui dilectissimi Sponsi JESU CHRISTI perveniamus, & illo æternùm fruamur. Amen.

P. M. F. A. B. O. P.

FINIS.

